

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма
"Румунська мова. 5-9 класи"
для закладів загальної середньої освіти

(авт. Говорнян Л.С., Микайлу М.Г., Бику А.М., Зазулинська Т.Г.)

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Пояснювальна записка

Модельна навчальна програма «Румунська мова» для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з (класами/групами) румунською мовою навчання створена відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 235 та Типової освітньої програми для 5-9 класів затвердженою Наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 898.

Мета навчального предмету «Румунська мова» – сприяти в оволодінні учнями уміннями і навичками спілкуватися в усній та письмовій формах відповідно до мотивів, цілей і соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах та ситуаціях. Саме школа є тим навчальним закладом, де удосконалюються механізми спілкування, які у майбутньому випускники зможуть розвивати й удосконалювати відповідно до власних потреб, виробляючи при цьому почуття впевненості у собі.

Головна мета модельної навчальної програми «Румунська мова» полягає у виробленні в учнів мовленнєвих (комунікативних) умінь і навичок для майбутньої освітньої та суспільної діяльності. Такі уміння стануть навичками лише за умов належних знань фонетичної, лексичної та граматичної систем румунської мови, їх особливостей у порівнянні зі знаннями з української мови.

Навчальні завдання:

- виховання в учнів почуття національної свідомості;
- сприяння підвищенню мотивації знань з румунської мови та вдосконалення теоретичних, практичних тем у зіставленні зі знаннями з української мови як державної мови України;
- формування комунікативної, мовної, мовленнєвої, предметної, прагматичної, соціокультурної компетентності учнів;
- розкриття краси і багатства румунської мови, її функціональних образно-виражальних та емоційно-естетичних можливостей;
- створення умов для практичного засвоєння учнями основних мовних понять, їх визначень, літературних норм (лексичних, орфоепічних, граматичних, стилістичних) та правил;
- формування в учнів умінь користуватися засобами румунської мови у різних мовленнєвих ситуаціях відповідно до мети спілкування;
- уміння адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні румунської мови, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння державною мовою;
- вироблення навичок контролювати своє мовлення з метою недопущення різних помилок.

Вивчення румунської мови сприяє розв'язанню й загально-педагогічних завдань:

- формує творчий потенціал;
- розвиває логічне й образне мислення;
- розширює світогляд, набуває певного життєвого досвіду;
- привчає самовдосконаленню;

- збагачує культуру мовлення.

Зміст програми взаємопов'язаний змістовними лініями:

- мовленнєвою;
- мовною;
- соціокультурною;
- діяльнісною.

Мовленнєва змістова лінія передбачає засвоєння мовленнєвознавчих понять, на основі яких формуються вміння й навички в різних видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, читанні, говорінні, письмі. Необхідно засвоїти зміст понять **мова і мовлення, адресат і адресант мовлення, стиль і тип мовлення, монолог і діалог (полілог), мовний етикет**. Значну увагу необхідно приділяти розвитку усного мовлення учнів, особливо діалогічного, як найбільш поширеного у мовленнєвій практиці, підвищенню культури мовлення учнів, їх стилістичній вправності. Орфографічні та пунктуаційні норми передбачають систематичне розосереджене удосконалення правописної грамотності учнів.

Мовна змістова лінія визначає основоположні питання фонетики, лексикології і фразеології, будови слова та словотвору, морфології й синтаксису, орфографії і пунктуації. Ця змістова лінія орієнтує учнів на удосконалення знань мовної системи – інструментарію формування мовної, мовленнєвої, комунікативної компетентності.

Соціокультурна змістова лінія ґрунтується на розумінні мови як носія культурних цінностей, основи становлення людини. У змісті практичних завдань і вправ учень набуває знань про суттєвість румунського народу, його історію, про розвиток минулих подій, легендарних народних героїв. Приділяється багато уваги традиціям та звичаям, етнографії та культурі, у т.ч. у порівнянні з українською культурою. Відтак розкриваються позитивні риси румунського народу: шанобливість, скромність, доброта, повага до праці, до матері, необхідність збереження краси природи та взаємозв'язків між людьми. Реалізація цього аспекту навчальної діяльності підпорядкована **вихованню громадянина незалежної України**.

Діяльнісна змістова лінія визначає найважливіші загальнонавчальні вміння й навички, що забезпечують інтелектуальну, пізнавальну, творчу діяльність учнів.

Заняття з мови мають сприяти розвитку логічного мислення учнів, набуттю вмінь зіставляти, порівнювати, аналізувати та узагальнювати мовні явища; наводити приклади, доводити їх доречність; складати план, тези виступу, оформляти ділові папери (автобіографію, резюме, доручення, оголошення); творити окремі тексти публіцистичних жанрів (замітку, репортаж, повідомлення); знати правила ведення диспуту.

Морально-естетичний аспект у процесі навчання мови передбачає вплив на учнів за допомогою текстів, які розвивають загальнолюдські почуття: доброти, милосердя, співчутливості, патріотизму, бережливого ставлення до природи, поваги до старших, турботи про молодь тощо.

Напрямки:

- розвиток мислення учнів;
- вивчення мови через діалог завдяки зв'язкам з сім'єю та суспільством;
- розширення кругозору знань та відкриття сутності краси;
- постійний розвиток особистості;
- розвиток екологічного ставлення до природи;
- визначення свого життєвого шляху та вибору майбутньої професії;
- відкриття позитивної концепції про навколишній світ та про себе;
- виховання впевненості у досягненні успіху.

Програма базується на наступних принципах:

- взаємозв'язок між початковою та базовою школами;
- наступність у вивченні різних розділів румунської мови;
- поглиблення теоретичних знань у процесі виконання практичних завдань;
- розвиток аспектів комунікативної діяльності;
- опанування різними видами мовленнєвої діяльності.

Розроблена модельна навчальна програма ґрунтується на реалізації сучасних освітніх технологій. Це сприяє розвитку розумових здібностей сучасних учнів, їхньої пізнавальної активності, самостійності, формуванню комунікативної компетенції за вимогами часу.

Пріоритети програми:

- застосування мови у всіх її формах: усній, письмовій, літературній, нормативній;
- вдосконалення комунікативних умінь через самоконтроль, самоаналіз, використовуючи тлумачні, орфографічні, стилістичні словники;
- відкриття оптимальних умов для вивчення мови – джерела пізнання та розвитку творчого потенціалу;
- удосконалення культури усного й писемного мовлення через підвищення мовної та мовленнєвої компетентності;
- урахування індивідуальних, колективних та вікових особливостей розвитку;
- вміння володіти мовою сприяє успіхам у шкільному, професійному житті, а в майбутньому – шлях до самореалізації у суспільстві.

Морально-естетичний аспект у процесі навчання мови передбачає вплив на учнів за допомогою текстів, які розвивають загальнолюдські почуття: доброти, милосердя, співчутливості, патріотизму, бережливого ставлення до природи, поваги до старших, турботи про молодь тощо. Школа навчає учнів критеріїв самооцінки, які допомагатимуть майбутньому громадянину об'єктивно і критично ставитися до себе та свого оточення.

Виховні можливості курсу забезпечуються наявними в ньому відомостями про румунську мову, її розвиток, значення в житті людини і суспільства, місце серед інших мов світу, також бесідами про роль державної мови у формування особистості. Естетичне виховання в процесі вивчення румунської мови – це

цілеспрямоване формування усвідомлення функціональної необхідності якісних ознак мовлення, розвиток в учнів потреби самовдосконалення в естетичності власного мовлення.

У процесі навчання румунської мови учні мають набути вміння самостійно здобувати знання, працювати з навчальною літературою, словниками, довідниками, контролювати правильність і точність своєї мовленнєвої діяльності.

Якщо вивчається матеріал, подібний своїм змістом в румунській і українській мовах (наприклад синоніми, антоніми тощо), то обсяг теоретичних відомостей має бути мінімальним, пояснення – лаконічним. Це дозволить вивільнити час для роботи над складнішими темами, більше уваги приділяти вправам з розвитку мовлення.

Матеріал для вправ і завдань необхідно добирати з пізнавальною, навчальною метою, виховуючи повагу як до рідної румунської, так і до державної – української мови. Формування завдань повинно нести проблемний характер, спрямований на розвиток пізнавальної активності й самостійності учнів.

Програма є основою для календарно-тематичного та поурочного планування, у якому вчитель самостійно, враховуючи запропоновану кількість годин на вивчення тем у межах розділу, розподіляє години на вивчення тем запропонованих програмою і види навчальної діяльності, планує види роботи, спрямовані на опанування змісту матеріалу та формування вмінь і навичок учнів, опрацювання різних рубрик програми.

Це дасть змогу вчителю вільно й творчо підійти до реалізації програми в кожному класі, врахувати інтереси й рівень підготовки учнів, конкретні умови викладання (наявність художніх текстів; можливість використання інформаційно-комунікаційних технологій; рівень володіння учнями іноземними мовами; знання мови і літератури, історії та інших предметів; підготовка до контрольного оцінювання тощо).

У програмі подано орієнтовний розподіл годин. Учитель, у разі потреби, може внести свої корективи.

Модельна навчальна програма «Румунська мова» для 5-9 класів в повній мірі реалізує наступні наскрізні лінії: «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність», які спрямовані на формування в учнів здатності застосувати знання і уміння у реальних життєвих ситуаціях, через використання міжпредметних зв'язків і реалізацію виховного та наукового потенціалу. У кожному класі в розділі «Соціокультурна змістова лінія» подано наскрізні теми. Творчий вчитель має можливість використати не тільки загальні наскрізні теми, а й підтеми, специфічні мікротеми під час виконання різних вправ.

Запровадження наскрізних ліній *«Екологічна безпека та сталий розвиток»*, *«Громадянська відповідальність»*, *«Здоров'я і безпека»* й *«Підприємливість та фінансова грамотність»* сприятиме забезпеченню формуванню нових компетенцій.

Наскрізна лінія	Загальна мета	5-7 класи	8-9 класи
«Екологічна безпека та сталий розвиток»	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості задля збереження й захисту довкілля.	Розкриття взаємозв'язків людини і навколишнього середовища в процесі вивчення творів	Усвідомлення краси природи, її впливу на людину, розкриття значення образного слова для висловлення емоцій та почуттів, розуміння образу природи.
«Громадянська відповідальність»	Формування відповідального члена громади та суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства, а також – виховання національно свідомої особистості, яка спирається у своїй діяльності на культурні традиції і вектори розвитку суспільства.	Формування здатності до ненанасильницького розв'язання конфліктів.	Осмислення та захист особистих прав і прав інших людей, усвідомлення своєї ролі в суспільстві і набуття умінь брати участь у процесі ухвалення рішень.
«Здоров'я і безпека»	Формування всебічно розвиненого члена суспільства, здатного усвідомлювати пріоритетність здорового способу життя, допомагати у формуванні безпечного здорового життєвого середовища.	Усвідомлення переваг здорового способу життя та безпечної поведінки.	Осмислення причиново-наслідкових зв'язків між власними рішеннями та поведінкою, здоров'ям та безпекою, набуття знань та умінь правильної поведінки в критичних та небезпечних ситуаціях.
«Підприємливість та фінансова грамотність»	Розуміння практичних аспектів фінансових питань (заощадження, інвестування, запозичення, страхування тощо); розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі.	Розуміння ролі ініціативності та підприємливості і в суспільстві для особистого кар'єрного зростання.	Осмислення неординарності як важливої риси людини для її самореалізації в житті, спонукання учнів до творчих рішень у процесі розв'язання проблем, усвідомлення користі та необхідності спільної діяльності.

5 КЛАС
(70 годин, 2 години на тиждень)

Очікувані результати Навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Змістова комунікативна лінія (14 год.)		
<p>Учень, учениця повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ідентифікувати передавач та приймача;(адресата і адресанта) • визначити джерело інформації, яка присутня в ситуації спілкування. 	<p>Загальні поняття про ситуацію спілкування (3 год.). / <i>Noțiuni generale privind situația de comunicare</i> Фактори комунікації. Відправник. Одержувач. Повідомлення. Код. Канал. Контекст, референт./ (<i>Factorii comunicării. Emițător. Receptor. Mesajul. Codul. Canalul. Contextul, referentul.</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дидактична гра з інтерпретацією різних ситуацій спілкування та дотриманням норм спілкування.
<ul style="list-style-type: none"> • набути елементарних знань щодо функціональних стилів румунської мови; • правильно та (доцільно) використовувати румунську мову у створенні письмових повідомлень у різних контекстах; 	<p>Загальні поняття про функціональні стилі румунської мови та сфери їх вживання (4 год.). / <i>Noțiuni generale despre stilurile funcționale ale limbii române și sferele de întrebuințare ale acestora.</i> Поняття про офіційно-діловий, науковий, публіцистичний, художній (або розмовний) стилі. Стилістична помилка. / <i>Noțiuni despre stilurile oficial-administrativ, științific, publicistic, artistic (sau beletristic). Greșeala stilistică.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • читання текстів, що належать до різних стилів; • редагування текстів різних стилів; • вправи на виправлення стилістичних помилок.
<ul style="list-style-type: none"> • дотримуватися особливостей побудови розповіді на основі особистого досвіду; • описувати певні предмети; • правильно використовувати лексичні, синтаксичні та стилістичні ресурси румунської мови для складання роздуму; • визначати послідовності діалогу, розповіді та опису 	<p>Види спілкування: розповідь, опис, діалог. Короткий зміст (4 год.). / <i>Tipuri de comunicare: narațiune, descriere, dialog. Rezumatul.</i> Особливості побудови розповіді на основі власного досвіду, опису окремих предметів і тварин. Короткий зміст. Етапи складання короткого змісту. /</p>	<ul style="list-style-type: none"> • робота в групах: • написання різних типів творів: <ul style="list-style-type: none"> - розповідь; - опис; - роздум.

<p>з усного повідомлення, щоб зрозуміти, як їх структурувати;</p>	<p><i>Particularitățile construirii narațiunii în baza experienței personale, a descrierii unor obiecte și animale. Rezumatul. Etapele de realizare a unui rezumat.</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • знати вимоги етикету спілкування; • дотримуватися правил етикету в ситуаціях монологу або діалогу; 	<p>Етикет спілкування (3 год.) / <i>Eticheta comunicării.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • дидактична гра із ситуаціями діалогованого та монологічного висловлювання
<p>Сприйняття на слух (3 години) / <i>Înțelegerea după auz</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухати текст; • оцінити цінність отриманих повідомлень; • визначити важливу інформацію з усного повідомлення, щоб зрозуміти його глобальний зміст; • помічати невідомі лексичні одиниці в мовленнєвому потоці з метою їх уточнення; • виявити фрагменти переказу, опису та діалогу; • застосовувати принципи активного слухання у прояві адекватної комунікативної поведінки. 	<p>Сприйняття на слух фрагментів текстів, невеликих художніх текстів, а також нехудожніх текстів. Різні усні повідомлення (аудіо- чи відеозаписи з казками, етюди). Основні компоненти усного повідомлення. Структура описового, розповідного та діалогічного рядів. / <i>Receptarea după auz</i> a unor fragmente de texte, a unor texte literare de mici dimensiuni, precum și a unor texte nonliterare. Mesaje orale diverse (înregistrări audio sau video cu basme, schițe). Componentele de bază ale mesajului oral. Structura secvențelor descriptive, narative și dialogate</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Аудіювання аудіозаписів або відео; • бесіда на основі почутого тексту; • вправи та тести на основі почутого тексту.
<p>Говоріння (4 години) / <i>Vorbirea</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • детально, вибірково викладати вивчені, прослухані чи прочитані тексти; • відбирати елементи лексики, що відповідають ситуаціям спілкування; • формулювати основні та другорядні ідеї прочитаного чи прослуханого тексту; • формулювати деякі особисті оцінки щодо 	<p>Переказ (Докладний, вибірковий) Докладний переказ художніх текстів розповідного характеру з елементами опису (предмети, тварини тощо) та роздуму. Докладний переказ наукових текстів. Усний індивідуальний або груповий переказ за простим планом або розробленого за ідеєю, виходячи із заданої теми. / <i>Expunerea (amănunțită, selectivă)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • усний виклад розповідних, описових та міркувальних художніх текстів; • інтерпретація різних ситуацій спілкування

<p>прочитаних чи прослуханих повідомлень;</p> <ul style="list-style-type: none"> • встановлювати ідеї залежно від теми діалогу чи монологу. 	<p>Expunerea amănunțită a unor texte literare narative cu elemente descriptive (obiecte, animale etc.) și de raționament. Expunerea amănunțită a textelor științifice.</p> <p>Expunere orală-individuală sau în grup a unui plan simplu sau a unui plan dezvoltat de idei, pornind de la o temă dată.</p> <p>Диалогічне та монологічне висловлювання відповідно до запропонованої ситуації спілкування та мети спілкування. / <i>Exprimarea dialogată și cea monologată</i> conform situației de comunicare propuse și a scopului comunicării.</p>	
<p>Письмо (4 години) / Scrierea</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • виявляти елементи змісту тексту; • складати простий план; • встановити стиль експозиції; • визначати структуру вітального листа; • подавати зміст чіткою, стислою, правильною мовою; • поважати складові частини композиції; • організувати ідеї у простому плані; • спостерігати за основними елементами письмового спілкування при складанні композицій; • виявити та висловити основну тему та ідею; • використовувати засоби зв'язування речень у тексті; • висловлюватися логічно, послідовно, чітко, коротко; • правильно формувати різні офіційні документи. 	<p>Складання письмових текстів (монолог, діалог). / Alcătuirea textelor scrise (monolog, dialog).</p> <p>Написання переказів (за простим планом). Докладний переказ текстів-розповідей з елементами опису (тварин, предметів) і короткого змісту. Докладний переказ текстів наукового стилю. / <i>Scrierea expunerilor</i> (după un plan simplu). Expunerea amănunțită a textelor narative cu elemente de descriere (animale, obiecte) și de rezumat. Expunerea amănunțită a textelor stilului științific.</p> <p>Лист, вітальний лист. / Scrisoarea familială, scrisoarea de felicitare.</p> <p>Написання творів (за планом і без плану). / <i>Scrierea compunerilor</i> (cu plan și fără plan).</p> <p>Твір-розповідь на основі власного досвіду. /</p>	<ul style="list-style-type: none"> • редагування письмових текстів: • монолог, • діалог, • детальний твір, • твір за планом; • сімейний та вітальний листи; • твір (із планом і без плану); • твір-розповідь; • твір-опис; <ul style="list-style-type: none"> • твір-висновок; • сімейний та офіційний листи

	<p>Compunerea narativă în baza experienței personale.</p> <p>Твір-опис. Опис деяких предметів, окремих істот (у тому числі твір-опис за картиною). / Compunerea descriptivă. Descrierea unor obiecte, a unor ființe (inclusiv compunerea descriptivă după tablou).</p> <p>Твір-підсумок. Короткий виклад змісту твору, прочитаного тексту чи книги). / Compunere-rezumat. Prezentarea scurtăa conținutului unei lucrări, unui text citit sau a unei cărți.)</p> <p>Офіційні документи. Лист. Адреса. / Acte oficiale. Scrisoarea. Adresa.</p>	
Лінгвістичний компонент / Componenta lingvistică (50 год.)		
<ul style="list-style-type: none"> • закріпити свої знання та вміння щодо частин мови та їх написання; • застосовувати на практиці орфографічні навички суфіксів та префіксів, набутих у початкових класах; • правильно писати частини мови; • складати граматично правильні речення; 	<p>Актуалізація знань з початкового циклу.</p> <p>Частини мови. Правопис частин мови. / Actualizarea cunoștințelor din ciclul primar. Părțile de vorbire. Ortografia părților de vorbire. (2 години)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз частин мови, що вивчаються в первинному циклі; • вправи на виправлення орфографічних помилок; • тести на оцінку знань.
<ul style="list-style-type: none"> • правильно вимовляти звуки; • писати групи літер (дифтонги, трифтонги); • правильно наголошувати слова; • знати правила поділу слів на склади; • виявляти хіат; • правильно наголошувати іншомовні імена; • правильно та вільно вимовляти групи звуків; • адекватно використовувати експресивні та стилістичні значення фонетичного 	<p>Поняття про фонетику. / Noțiuni de fonetică. (15 годин)</p> <p>Алфавіт. Звуки румунської мови. Співвідношеність букв та звуків. Голосні. Напівголосні. Приголосні. Звукові групи (дифтонг, трифтонг).</p> <p>Написання і вимова груп букв./ <i>Alfabetul. Sunetele limbii române. Corespondența sunet-literă. Vocalele. Semivocalele. Consoanele. Grupurile de sunete (diftongul, trifongul)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повторення порядку букв у румунському алфавіті; • правильна вимова груп букв; • аудіозапис з дотриманням орфоепічних норм; • вправи на ділення слів на склади; • прослуховування текстів, що містять іншомовні власні імена; • коментування стилістичного значення фонетичного рівня в

<p>рівня в усній та письмовій комунікації, у діалогізованому та монологізованому висловлюванні.</p>	<p><i>Scierea și pronunțarea grupurilor de litere.</i> Хіат (збіг двох голосних на межі двох складів). Склад. Наголошені і ненаголошені склади. Фонетичні правила поділу слів на склади. / <i>Hiatul. Silaba. Silabele accentuate și silabele neaccentuate. Regulile fonetice de despărțire a cuvintelor în silabe.</i> Лексичний наголос. Правильне використання наголосу в румунській мові. Вимова іншомовних власних назв. Стилiстичні значення фонетичного рівня в художньому тексті. / Accentul lexical. Folosirea corectă a accentului în limba română. Pronunțarea numelor proprii străine. Valorile stilistice ale nivelului fonetic în textul literar.</p>	<p>художньому тексті (за вибором учителя).</p>
<ul style="list-style-type: none"> • визначати поняття лексики мови; • виявляти динаміку словникового запасу; • диференціювати текстове слово; • визначати місце та роль слова в тексті; • аналізувати будову слова; 	<p>Лексика. Поняття про словниковий запас мови. / Lexicul. Noțiuni de vocabular. (10 годин) Динаміка словникового запасу (поява нових слів, зникнення слів, зміна значення). Слово – основна одиниця лексики. Форма і зміст. Слово. Будова слова. Корінь. Суфікси. Префікси. / <i>Dinamica vocabularului (apariții de cuvinte noi, dispariții de cuvinte, modificări de sens).</i> <i>Cuvântul – unitatea de bază a vocabularului. Forma și conținutul. Cuvântul de bază. Structura cuvântului. Rădăcina. Sufixe. Prefixe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • командна діяльність; • робота зі словником; • робота в групах; • вправи для аналізу будови слова; • дидактична гра «Гра в слова»

<ul style="list-style-type: none"> • визначати способи утворення слів та норми їх написання; • писати слова, утворені неологічними префіксами; 	<p>Словотвір. / <i>Formarea cuvintelor.</i> Способи словотворення. Суфіксація. Зменшено-пестливі та збільшувальні суфікси. Префікс. Правильне вживання слів, утворених за допомогою неологічних префіксів (анте-, анти-, кон-, гіпер-, гіпо-, транс-, ультра). / <i>Derivarea. Suffixarea. Sufixele diminutive și sufixele augmentative. Prefixarea. Utilizarea corectă a cuvintelor formate cu prefixe neologice (ante-, anti-, con-, hiper-, hipo-, trans-, ultra-).</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • пояснення орфографічних правил префіксів; • творча майстерня: вправи на словотворення; • пояснювальний диктант.
<ul style="list-style-type: none"> • знати правила складання; • правильно писати слова, утворені аббревіатурою; • правильно писати систему логотипів; • знаходити лексичну сім'ю та лексичне поле; • знаходити синоніми, антоніми, омоніми в літературному чи нелітературному тексті; • використовувати синоніми у композиціях; • встановити значення регіоналізмів у реченнях та словосполученнях; 	<p>Словоскладання. / <i>Compunerea.</i> Способи творення слів. Творення слів за допомогою: основоскладання, словоскладання і аббревіації. Утворення і правопис аббревіатур. Конверсія (Перехід однієї частини мови в іншу), (зміна граматичного значення). Система логотипів (їх правопис із великої літери). / <i>Procedeele compunerii. Compunerea prin sudare, alăturare și abreviere. Formarea și scrierea cuvintelor prin abreviere. Conversiunea (schimbarea valorii gramaticale) Sistemul siglelor (scrierea lor cu majusculă).</i> Лексика (тільки слова, утворені способами словотворення). / <i>Familia lexicală (numai cuvintele formate prin derivare).</i> Лексичні поля. Синоніми. Антоніми. Омоніми. Регіоналізми. / <i>Câmpurile lexicale.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • опис «Весняні квіти» з використанням складних слів; • дидактична гра «Хто розумніший»; • побудова речень із запропонованими словами з різними граматичними значеннями; • творча майстерня: формування лексичної сім'ї; • робота в парах; • робота зі словником; • робота над проектом «Регіоналізми у рідній місцевості».

	<i>Sinonimele. Antonimele. Omonimele. Regionalisme.</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • ідентифікувати регент та підлеглий терміни; • виявляти відмінності між словом та поєднанням слів; • правильно вживати словосполучення; • відрізнити стійкі словосполучення від вільних 	<p>Поняття синтаксису / <i>Noțiuni elementare de sintaxă.</i> (18 годин) Словосполучення. Головне і залежне слово. Змістовний та граматичний зв'язок слів у словосполученні</p> <p>Синтаксично вільні та синтаксично невольні (нерозкладні) словосполучення. / <i>Îmbinarea de cuvinte.</i> Termenul regent și termenul subordonat. Legătura de sens și gramaticală a cuvintelor în îmbinarea de cuvinte. Îmbinarea liberă și îmbinarea stabilă de cuvinte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • складання граматично правильних речень та словосполучень. • аналіз словосполучень. • робота над проєктом: «Стабільні сполучення слів»
<ul style="list-style-type: none"> • визначати присудок і підмет; • встановлювати відмінності між предикативною та не предикативною словесною формою; 	<p>Речення та члени речення. / <i>Propoziția și părțile de propoziție.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Дидактична гра „Правда чи неправда”.
<ul style="list-style-type: none"> • виявляти типи речень; • скласти граматично правильні речення та словосполучення; 	<p>Непоширене і поширене речення. Стверджувальне і заперечне речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні. / <i>Propoziția simplă și propoziție dezvoltată.</i> <i>Propoziția afirmativă și propoziția negativă. Tipuri de propoziții după scopul comunicării: enunțiative, interogative.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • творча майстерня: перетворення простих речень у поширені речення;
<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати відмінності між головними частинами та другорядними частинами речення; • визначати предикати та типи предикатів; 	<p>Головні члени речення: присудок і підмет (актуалізація). Дієслівний присудок. Іменний присудок. Предикативні та непередикативні дієслова (аплікативні). / <i>Părți principale ale propoziției: predicatul și subiectul</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Синтаксичний розбір речення;

	(actualizare). Predicatul verbal. Predicatul nominal. Verbele predicative și nepredicative (aplicativ).	
<ul style="list-style-type: none"> Визначати другорядні члени речення; визначати множинні частини речення; 	<p>Другорядні члени речення: означення, обставина. Пунктуація в реченні. / <i>Părțile secundare ale propoziției: atributul, complementul. Punctuația propoziției.</i></p> <p>Однорідні члени речення. / <i>Părțile multiple ale propoziției.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> визначення другорядних частин; прослуховування уривків з літературних творів, що містять висловлювання з кількома частинами.
<ul style="list-style-type: none"> складати тексти, використовуючи пряму мову та непряму мову, звертання, діалог. правильно використовувати розділові знаки у прямому мовленні; використовувати в письмовому та усному спілкуванні речення, що містять адреси; визначити послідовності діалогу з усного чи письмового повідомлення. 	<p>Пряма і непряма мова. Розділові знаки. Звертання. Розділові знаки. Діалог. Розділові знаки при діалогі. / <i>Vorbirea directă și vorbirea indirectă.</i> Semnele de punctuație. Adresarea. Semnele de punctuație. Dialogul. Linia de dialog.</p>	<ul style="list-style-type: none"> групова робота: складання висловлювань із прямою мовою та перетворення їх у висловлювання з непрямою мовою; підбір з літературних творів висловлювань, що містять пряму мову, адреси; Інсценування уривків з літературних творів з дотриманням правил виразного мовлення
<ul style="list-style-type: none"> виявляти речення, утворені лише з основних речень за реченнями з підрядними реченнями; дотримуватися розділових знаків у реченні. 	<p>Складне речення (5 годин) Складні речення, утворені лише з головних речень. Складні речення, утворені лише з головних і підрядних речень. Сміслові зв'язки між частинами речення (сполучник). Розділові знаки в складному реченні. / Fraza. (5 ore) Fraze formate numai din propoziții principale. Fraze formate numai din propoziții principale și propoziții subordonate. Elementele de relație în frază (conjuncția). Punctuația în frază.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Вправи на синтаксичний аналіз речень; Робота в групах: складання речень з дотриманням пунктуаційних правил. Підсумковий тест.

Розподіл годин:
Розвиток мовлення – 14 годин; мова – 50 годин;

контрольні роботи – 4 години;
в наявності – 2 години

Соціокультурна лінія

Орієнтовна тематика	Прикладний аспект
Моя країна – моя гордість.	Одна Країна, один дім, одна мова...
Україна – європейська держава.	Україна – наш спільний дім.
Міста в Україні.	Київ – столиця нашої країни.
Державний символ.	Гімн. Прапор. Герб.
Буковина – моя рідна земля.	У людини лише одна батьківщина.
Духовна культура румунського народу.	З приданого нації.
Мова – найдорожчий скарб людини.	Мова матері – свята мова. Я пишаюся тим, що я румун.
Народне мистецтво: традиції, музика, архітектура. Природа і людина. Тваринний і рослинний світ. Дикі та свійські тварини.	Значення лісу в житті людини. Яка ж ти гарна, природо!
Моральні норми. Риси характеру (доброта, честь, працьовитість, пунктуальність, толерантність, милосердя). Етикет спілкування.	Добре робиш – добре знаходиш. Добре слово краще, ніж готові гроші.

Діяльнісна лінія (стратегічна)

Під час процесу викладання-навчання, учні розвиватимуть своє автономне, рефлексивне та критичне мислення щодо різних отриманих повідомлень; запропонований зміст спрямований на виховання позитивного ставлення до спілкування через усвідомлення впливу мови на інших і через потребу розуміти та використовувати мову в позитивний, соціально відповідальний спосіб. Учні зможуть самостійно скласти план діяльності, встановивши шляхи її досягнення. Вони набувають і застосовують основні стратегії спілкування, засновані на загальнонавчальних вміннях, доцільно застосовують їх відповідно до стратегій діалогічного та монологічного спілкування, збагачують свій словниковий запас відповідними неологізмами. Оцінюють отримані результати, виконують логічно-мисливчу діяльність – аналіз, порівняння, узагальнення, синтез, моделювання; аргументують висловлені думки.

6 КЛАС

(70 годин, 2 години на тиждень)

Очікувані результати Навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної Діяльності
Змістова комунікативна лінія (14 год.)		
<p>Учень і учениця повинні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • актуалізувати свої знання про текст, що вивчається у 5 класі; • мати інтегративні навички; • розвивати навички спілкування; • застосовувати навички спілкування; • визначати основну тему висловлювання; • формулювати основні та другорядні ідеї; • підбирати та систематизувати матеріал для твору; • структурувати передані ідеї в простому плані; • користуватися відповідною лексикою; • використовувати правильні елементи взаємозв'язку між реченнями та словосполученнями; • відтворювати думки з певною послідовністю; • знати вивчені стилі; • визначати наукові терміни; • виявляти неологічні слова; • використовувати синоніми та омоніми, що вимагаються контекстом; 	<p>Уявлення спілкування. (3 год.)</p> <p>Актуалізація уявлень про спілкування та про компоненти інтегративних умінь як основи для формування знань, здібностей і збагачення афективності, мотивацій і установок (аудіювання, говоріння, письмо). / <i>Actualizarea</i> noțiunilor despre comunicare și despre componentele deprinderilor integratoare ca bază a formării cunoștințelor, capacităților și a îmbogățirii afectivității, motivațiilor și atitudinilor (înțelegerea după auz, vorbirea, scrierea).</p> <p>Уявлення про ситуацію спілкування та її складові. / <i>Noțiuni</i> despre situația de comunicare și componentele ei.</p> <p>Тема й основна думка у висловлюванні (прикладне).</p> <p>Текст. Актуалізація уявлень про текст.</p> <p>Структура тексту: зачин, основна частина, кінцівка.</p> <p>Основні джерела для твору, способи добору матеріалу та його систематизації (застосування). Простий і розгорнутий план висловлювання (аплікативний). / <i>Tema și ideea</i> principală în exprimare (aplicativ).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • налагодження діалогів у конкретних або уявних ситуаціях; • виразне читання різних текстів; • вправи на формулювання головної ідеї; • вправи на правильну побудову речень у тексті; • вправи на підбір відповідної лексики; • вправи на розробку простого плану ідей та розробленого плану вивченого тексту; • вправи на виправлення стилістичних помилок • опис типу зображення; • портретний опис; • складання творів-описів; • образне письмо;

<ul style="list-style-type: none"> • відповідати вимогам опису 	<p>Textul. Actualizarea noțiunilor despre text. Structura textului: introducerea, conținutul, încheierea. Sursele de bază pentru compunere, căile de selectare a materialului și sistematizarea acestuia (aplicativ). Planul simplu și dezvoltat al exprimării (aplicativ).</p> <p>Актуалізація уявлень про функціональні стилі румунської мови. Поняття стилю. Художній (чи белетристичний) стиль. Науковий стиль. Публіцистичний стиль. Офіційно-діловий стиль. / <i>Actualizarea noțiunilor despre stilurile funcționale ale limbii române.</i> Noțiuni despre stil. Stilul artistic (sau beletristic). Stilul științific. Stilul publicistic. Stilul oficial-administrativ.</p> <p>Актуалізація уявлень про види спілкування. Особливості характеристики людини, опису кімнати, картин природи. Здійснення різноманітних видів спілкування (розповідь, опис, роздум). / <i>Actualizarea noțiunilor despre tipurile comunicării.</i> Particularitățile caracterizării unei persoane, alcătuirea descrierii unei încăperi, prezentarea tablourilor din natură. Realizarea diverselor tipuri de omunicare (narațiune, descriere, raționament).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • написання творів за картиною;
Сприйняття на слух (3 год.) Înțelegerea după auz		
<ul style="list-style-type: none"> • відтворювати тему тексту; • розуміти загальний зміст усного повідомлення; 	<p>Сприйняття на слух окремих текстів і фрагментів художніх текстів</p>	<ul style="list-style-type: none"> • отримання тексту, аудіо- або відеозаписи;

<ul style="list-style-type: none"> • зберігати зміст прослуханого тексту; • відтворювати зміст тексту; • встановлювати центральну тему та ідею; • складати простий план; • виділяти основні та другорядні ідеї; • коментувати отриманий зміст; • брати участь в обміні думками; • пояснювати значення слів за допомогою синонімів. 	<p>(передбачених програмою з літератури для 6 класу), а також текстів інших функціональних стилів. / Receptarea după auz a unor texte și fragmente de texte literare (prevăzute de programa de literatură pentru clasa a 6-a), precum și a unor texte care aparțin și altor stiluri funcționale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обмін думками на основі почутого тексту; • вилучення важливої інформації з суцільного тексту; вправи на виявлення важливих елементів у тексті; • складання діалогу, деяких тестів за прослуханим текстом; • уявити собі продовження оповіданих подій. • написання простого тексту.
--	---	--

Говоріння (4 год.) *Vorbirea*

<ul style="list-style-type: none"> • представити (докладно, вибірково) тексти, що вивчаються, читаються або слухаються за простим або розробленим планом, складеним самостійно або колективно; • складати діалог або монолог певних вимірів відповідно до запропонованої ситуації спілкування; <ul style="list-style-type: none"> • використовувати належним чином формули для започаткування та завершення імпровізованого діалогу; • усвідомлювати тему тексту; • правильно структурувати; послідовні, логічні основні ідеї, що передаються; • коментувати заголовки тексту; <ul style="list-style-type: none"> • формулювати основні та другорядні ідеї; • поважати норми літературної мови; • використовувати виразні засоби мови; • дотримуватися правил розмови; • висловлювати думки щодо обговорюваної теми; 	<p>Переказ (докладний вибірково) за простим і складним планом. / Expunerea (amănunțită, selectivă) după planul simplu și cel dezvoltat.</p> <p>Докладний переказ окремих художніх текстів розповідного характеру з елементами опису природи та міркування. / <i>Expunerea amănunțită a unor texte literare narative cu elemente de descriere a naturii și de raționament.</i> .</p> <p>Докладний переказ текстів, що належать до наукового стилю. / <i>Expunerea amănunțită a textelor aparținând stilului științific</i></p> <p>Діалогічне та монологічне висловлювання (відповідно до ситуації спілкування, пов'язаної з особистими враженнями, життєвим досвідом учнів). / Exprimarea dialogată și cea monologată (conform situației de comunicare legată de</p>	<ul style="list-style-type: none"> • усний переказ фрагмента тексту розповіді чи звукового повідомлення, гри в слова, навчальні ігри, головоломки; • вправи на виявлення правильної форми слів; • побудова діалогів у конкретних або уявних ситуаціях; • використання формул привітання, презентації, дозволу, запиту.
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • користуватися словниковим запасом; • використовувати синоніми, антоніми, омоніми; • уникати зайвих повторень; • використовувати в контексті різні типи речень з метою спілкування 	<p>impresiile personale, experiența de viață a elevilor).</p>	
Письмо (4 год.) Scrierea		
<ul style="list-style-type: none"> • викладати (докладно та вибірково) почуте та прочитане відповідно до простого або складного плану, складеного самостійно; • з'ясовувати порядок ідей та почуттів; • формувати думки на основі особистих інтерпретацій та досвіду; • відповідати основним вимогам до письма (макет сторінки, абзац, розбірливість письма); • складати різні типи творів (передбачені програмою); • систематизувати матеріал для висловлювання на основі різних джерел; • накреслювати простий план; • використовувати різні способи вираження поглядів; • логічно висловлювати думки; • використовувати чітку, правильну, зв'язну, виразну та добре організовану мову; • ґрунтовно аргументувати свої думки; <ul style="list-style-type: none"> • формулювати відповідні висновки; • встановлювати взаємозв'язок між фактами та явищами; <ul style="list-style-type: none"> • вибирати відповідний словниковий запас; 	<p>Складання письмових текстів (монолог, діалог). / <i>Alcătuirea textelor scrise</i> (monologul, dialogul).</p> <p>Написання переказів (за простим або розробленим планом). Розгорнутий виклад текстів-розповідей з елементами опису (кімнати, природи) і міркувань, щоб викликати інтерес до їх змісту. / <i>Scrierea expunerilor</i> (după un plan simplu sau dezvoltat). Expunerea amănunțită a textelor narative cu elemente de descriere (a încăperii, naturii) și de raționament pentru a trezi interesul față de conținutul lor.</p> <p>Написання творів (за простим планом). / <i>Scrierea compunerilor</i> (după planul simplu).</p> <p>Твір опису кімнати та природи. / <i>Compunerea de descriere</i> a încăperii și a naturii.</p> <p>Розповідний твір за мотивами побаченого чи картини. / <i>Compunerea narativă</i> în baza celor văzute sau după un tablou.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на упорядкування написаного тексту, тексту в послідовності; • написання простої композиції або плану експозиції; • правильний склад компонентів композиції; • вправи на написання розповідних, описових та діалогічних текстів; • написання розповідних текстів, у яких вводиться діалог; • опрацювання сторінки щоденника; • колективна розробка презентації відповідно до конкретної теми; • складання оголошення про важливу подію.

<ul style="list-style-type: none"> • використовувати неологічні синоніми. 	<p>Твір-роздум про вчинки людей на основі особистих спостережень і вражень. / <i>Compunerea-raționament</i> despre faptele oamenilor în baza observațiilor și a impresiilor personale.</p> <p>Газетна стаття з елементами роздуму про вчинки людей. / <i>Articol de ziar</i> cu elemente de raționament despre faptele oamenilor.</p> <p>Офіційні документи. Оголошення. / <i>Actele oficiale.</i> Anunțul.</p>	
Лінгвістичний компонент (50 год.) Componenta lingvistică		
<p>оновити свої знання та вміння, сформовані в 5 класі.</p> <ul style="list-style-type: none"> • набувати знань щодо елементів словникового запасу; • встановлювати засоби збагачення словникового запасу; • виявити відмінності між стійкими та вільними словосполученнями; • виявляти фразеологізми; • розрізняти лексичну сім'ю та лексичне поле. • аргументувати правопис префіксів та суфіксів; • диференціювати синоніми антоніми, омоніми пароніми; • збагачувати словниковий запас; • правильно використовувати різні значення слова; • дотримуватися орфографічних правил 	<p>Актуалізація знань, набутих у 5 класі. / <i>Actualizarea cunoștințelor acumulate în clasa a V-a. (2 години)</i></p> <p>Речення. Фраза. Розділові знаки. Фонетика. Лексика. / Propoziția. Fraza. Semnele de punctuație. Fonetica. Lexicul.</p> <p>Лексика і фразеологія / Lexicul și frazeologia (8 годин)</p> <p>Поняття про лексику. Базовий словниковий запас. Активна (загальноживана) й пасивна (стилістично забарвлена) лексика румунської мови. Внутрішні засоби збагачення словникового запасу. / Noțiunea de vocabular. Vocabularul fundamental. Masa vocabularului. Mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului.</p> <p>Основні способи словотворення:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на синтаксичний аналіз; • вибірковий диктант; • вправи на використання розділових знаків; • автодиктанти та самокорекція; • командна діяльність; • робота зі словником; • вправи з використанням внутрішніх засобів для збагачення словникового запасу; • вправи для диференціації лексичної родини від лексичної сфери.

<p>омонімів, омофонів та омографів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати знання про лексику та фразеологію в усній та письмовій комунікації. • знати зовнішні засоби збагачення словникового запасу; • знати значення неологізмів у технічній та науковій галузі та їх відповідне використання в творах; • усвідомлювати важливість архаїзмів та регіоналізмів; • уникати плеоназму. • усвідомити важливість вивчення морфології та орфографії; • знати частини мови та їх класифікацію; • розмежувати змінні частини мови від незмінних; • використовувати належним чином розмовні частини в усній та письмовій комунікації; • застосовувати орфографічні правила. • знати про роль статті румунською мовою; • знати класифікації статей; • писати форми статті; 	<p>суфіксальний, префіксальний, основоскладання. Перехід слів з однієї частини мови в іншу (актуалізація). Суфікси та їх семантичні значення.</p> <p>Лексична родина (похідні та складні слова).</p> <p>Синонімія та антонімія (актуалізація).</p> <p>Синонімічний ряд: синоніми лексичні, синоніми фразеологічні та синоніми лексико-фразеологічні. / <i>Derivarea. Compunerea. Conversiunea. (actualizare). Sufixele și valorile lor semantice.</i></p> <p>Familia lexicală (cuvinte derivate și compuse).</p> <p>Sinonimia și antonimia (actualizare). <i>Seriile sinonimice: sinonimele lexicale, sinonimele frazeologice și sinonimele lexico-frazeologice.</i></p> <p>Пароніми.</p> <p>Динаміка лексики в часі та просторі: архаїзми, неологізми, регіоналізми. (визначення типів).</p> <p>Плеоназм.</p> <p>Лексичні поля (актуалізація). / <i>Paronimele. Dinamica lexicului în timp și spațiu: arhaisme, neologisme, regionalisme (identificarea tipurilor).</i></p> <p>Pleonasmul.</p> <p>Câmpurile lexicale (actualizare).</p> <p>Поняття про морфологію та орфографію. / <i>Noțiuni de morfologie și ortografie. (2 години)</i></p> <p>Частини мови. Класифікація частин мови. / <i>Părțile de</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Вправи для правильного використання змінних і незмінних частин мови; • вправи з морфологічного аналізу; • дидактична гра; • вправи на правильне вживання іменників із визначеними та невизначеними артиклями; • дидактична гра; • вибірковий диктант; • вправи з морфологічного аналізу; • наративна композиція за картиною; • самооцінка; • діяльність у парах; • рольова гра; • навчання через відкриття; • підсумковий тест; • орфографічні вправи на іменники в різних відмінках;
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • доречно використовувати присвійний артикль (родовий). • знати характеристики іменника; • диференціювати іменники від інших частин мови; • встановити класи іменників; • правильно писати іменники та іменні словосполучення; • визначити граматичні категорії статі, числа, відмінка, типу відмінювання, артикуляції; • встановити синтаксичні функції іменників; • аргументувати способи утворення іменників; • мати здатність диференціювати іменники у називному відмінку від іменників у знахідному відмінку за контекстом; • не плутати іменники у родовому відмінку з іменниками в давальному відмінку у реченнях; • дотримуватися відповідної інтонації у висловлюваннях з іменниками у кличному відмінку; • використовувати необхідні розділові знаки. • відрізнити похідні іменники від складених; • дотримуватися правил правопису складених іменників; • правильно розпізнавати та використовувати в різних контекстах іменник та іменні фрази; 	<p>vorbire. Clasificarea părților de vorbire.</p> <p>Артикль / <i>Articolul</i>. (4 години) Означений предметний артикль і неозначений артикль. Присвійний артикль (родовий відмінок). Прикметниковий артикль (демонстративний). / <i>Articolul substantival hotărât și articolul nehotărât. Articolul posesiv (genitival). Articolul adjectival (demonstrativ).</i></p> <p>Іменник. / <i>Substantivul</i>. (12 годин) Загальні та власні іменники. Рід. Число. Відчленування іменників з артиклем (означеним і неозначеним). Відмінювання. Правопис іменників. Число та відмінок іменників (актуалізація). / <i>Substantive comune și proprii. Genul. Numărul. Articularea substantivelor cu articol (hotărât și nehotărât). Declinarea. Ortografia substantivelor. Numărul și cazul substantivelor (actualizare).</i></p> <p>Відмінки іменника. / <i>Cazurile substantivului</i>.</p> <p>Називний відмінок. Синтаксичні функції іменника: підмет і складений іменний присудок. / <i>Cazul nominativ. Funcțiile sintactice: subiect și nume predicativ.</i></p> <p>Знахідний відмінок. Синтаксичні функції: дотаток та означення. Правопис іменників у називному та знахідному відмінках. / <i>Cazul acuzativ. Funcții sintactice: complement</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • морфологічний аналіз вправи; • орфографічні вправи; • пояснювальний диктант; • твір - опис; • вправи з морфологічного аналізу; • вибірковий диктант; • дидактична гра; • граматичні ігри для виправлення орфографічних помилок; • твір із заданим кінцем; • формуючий тест; • орфографічні вправи; • вправи на визначення займенників; • виявлення займенників, аналіз їх вираження; • добір прислів'їв, що містять займенники; • складання речень з різними категоріями тем; • оціночні тести
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • визначити перетворення в різних твердженнях; • використовувати належним чином виражальні значення іменника та предметних фраз в усному та письмовому спілкуванні; • морфологічно аналізувати іменник; • встановити граматичні категорії, характерні для прикметника; • змусити прикметник узгоджуватися з іменником; 	<p>și atribut. Ortografia substantivelor în nominativ și acuzativ.</p> <p>Родовий відмінок. Родовий (присвійний) артикль. Узгодження в роді й числі з іменником. Правильне вживання власних іменників з родово-дательними формами. Синтаксичні функції: атрибут іменника. / Genitiv. <i>Articolul genitival (posesiv). Acordul în gen și număr cu substantivul. Întrebuințarea corectă a substantivelor proprii cu forme de genitiv-dativ. Funcții sintactice: atribut substantival.</i></p> <p>Давальний. Синтаксичні функції. Доповнення (без зазначення виду). Правопис іменників у родовому і давальному відмінках. / Dativ. <i>Funcții sintactice. Complement (fără indicarea tipului). Ortografia substantivelor în genitiv și dativ.</i></p> <p>Кличні форми. Розділові знаки кличного відмінка. Іменники, які вживаються тільки в однині і тільки в множині. Збірні іменники. Способи творення іменників: суфіксальний, префіксальний, словоскладання, перехід однієї частини мови в іншу. Іменникові звороти. Синтаксичні функції іменникових зворотів. / <i>Formele de vocativ. Punctuația vocativului.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи з морфологічного аналізу; • орфографічні вправи; • пояснювальний диктант; • граматичний склад; • підсумковий тест; • розгадування ребусу.
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • розрізняти прикметник та прислівник; • знати синтаксичні функції прикметника та прикметникових словосполучень; • виявляти прикметники різних ступенів порівняння; • визначити прикметники без ступенів порівняння; • відрізняти прикметник від прикметникового словосполучення; • знати орфографічні норми складених прикметників; • робити морфологічний розбір прикметника. 	<p>Substantivele defective de număr. Substantivele colective. Mijloacele de formare ale substantivelor: derivarea, compunerea, conversiunea. Locuțiuni substantivale. Funcțiile sintactice ale locuțiunilor substantivale.</p> <p>Прикметник. / Adjectivul. (12 годин) Змінні та незмінні прикметники. Прикметники, утворені за допомогою префіксів і суфіксів Змінні форми. Узгодження прикметника з іменником. Прикметниковий (або показовий) артикль. Роль діеприкметникового суфікса. Ступені порівняння. Виразальні засоби передачі абсолютної найвищої ступені. Прикметники без ступенів порівняння. Прикметникові звороти. Місце прикметника у реченні. Синтаксичні функції прикметника та прикметникових словосполучень: означення, складений іменний присудок. / <i>Adjectivele variabile și invariabile. Adjectivele formate cu prefixe și cu sufixe.</i> <i>Formele flexionare. Acordul adjectivului cu substantivul determinat. Articolul adjectival (sau demonstrativ). Rolul articolului adjectival. Gradele de comparație. Mijloacele expresive de redare a superlativului absolut.</i></p>	
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Знати всі типи займенників; • визначити граматичні категорії займенника (рід, число, відмінок, особа); • розрізняти наголошені та ненаголошені форми; • дотримуватися правопису та орфоєпії займенників; • диференціювати випадкові форми та синтаксичні функції; • доречно використовувати займенники в усному та письмовому спілкуванні, монологі та діалозі; • розрізняти займенники та займенникові локуси; • морфологічно аналізувати займенникові форми; • правильно та ефективно використовувати різні променні форми у спілкуванні. • виявити змістовне значення та прикметникове значення числівника; • встановити категорії та форми числівників; • відрізняти числівник від інших частин мови; • виявити виражальні значення числівника; • знати синтаксичні функції числівника; • правильно та ефективно використовувати числівники в усному та письмовому спілкуванні; • писати та вимовляти числівники відповідно до 	<p><i>Adjective fără grade de comparație.</i></p> <p><i>Locuțiuni adjectivale.</i></p> <p><i>Topica adjectivului.</i></p> <p><i>Funcțiile sintactice ale adjectivului și ale locuțiunilor adjectivale: atributul adjectival și numele predicativ.</i></p> <p>Займенник. / Pronumele. (10 годин)</p> <p>Особові займенники: особи, числа, рід. Наголошені і ненаголошені форми. Інші форми особового займенника: <i>він, вона, вони, вони.</i> Синтаксичні форми та функції особових займенників у називному, знахідному, родовому, давальному відмінках. / <i>Pronumele personal:</i> <i>persoana, numărul, genul. Formele accentuate și neaccentuate. Alte forme ale pronumelui personal: dânsul, dânsa, dânșii, dânsele. Formele și funcțiile sintactice ale pronumelui personal în nominativ, acuzativ, genitiv, dativ.</i></p> <p>Особисті ввічливі (або шанобливі) займенники. Формули ввічливості (благоговійний, особливо шанобливий, парадний), звернення (фамільярно-урочиста мова). / <i>Pronumele personal de politețe (sau de reverență).</i> <i>Formule de politețe (reverențioase, deosebit de respectuoase, ceremonioase), de adresare (limbaj familiar și solemn).</i></p> <p>Зворотний займенник. Наголошені і ненаголошені</p>	
---	--	--

орфографічних та орфоепічних норм.

форми. Синтаксичні функції.
/ *Pronumele reflexiv. Formele accentuate și neaccentuate. Funcții sintactice.*

Присвійний займенник і присвійний займенниковий прикметник. **Форми, відмінки та синтаксичні функції.** / *Pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv. Forme, cazuri și funcții sintactice.*

Вказівний займенник і вказівний займенниковий прикметник. **Форми, відмінки та синтаксичні функції.** / *Pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ. Forme, cazuri și funcții sintactice.*

Посилення/наголошення займенників і підсилення/наголошення займенникових прикметників. **Форми, відмінки та синтаксичні функції.** / *Pronumele de întărire / de accentuare și adjectivul pronominal de întărire / accentuare. Forme, cazuri și funcții sintactice.*

Неозначений займенник і неозначений займенниковий прикметник. **Форми, відмінки та синтаксичні функції.** / *Pronumele nehotărât și adjectivul pronominal nehotărât. Forme, cazuri și funcții sintactice.*

Заперечний займенник і заперечний займенниковий прикметник. **Форми,**

відмінки та синтаксичні функції. / *Pronumele negativ și adjectivul pronominal negativ. Forme, cazuri și funcții sintactice.*

Відносний займенник і відносний займенниковий прикметник. Складний відносний займенник.

Узгодження відносного займенника в родовому відмінку перед родовим артиклем. Форми, відмінки та синтаксичні функції. / *Pronumele relativ și adjectivul pronominal relativ. Pronumele relativ compus.*

Acordul pronumelui relativ care în genitiv precedat de articolul genitival. Forme, cazuri și funcții sintactice.

Займенниковий зворот. Синтаксичні функції.

Правопис займенникових форм у румунській мові (аплікативне). /

Locuțiunea pronominală. Funcțiile sintactice.

Ortografia formelor pronominale în limba română (aplicativ).

Числівник. / Numeralul. (10 годин)

Прості і складні числівники. Морфологічні значення та синтаксичні функції. Порядкові числівники Прості і складні. Морфологічні значення і синтаксичні функції

Збірний числівник. Форми. Дробовий числівник. Форми.

Множний числівник. Розподільний числівник. Прислівниковий числівник./ *Numeralele cardinale simple și*

	<p>compuse. Valorile morfologice și funcțiile sintactice.</p> <p>Numeralele ordinale simple și compuse. Valorile morfologice și funcțiile sintactice.</p> <p>Numeralul colectiv. Forme.</p> <p>Numeralul fracționar. Forme.</p> <p>Numeralul multiplicativ.</p> <p>Numeralul distributiv.</p> <p>Numeralul adverbial.</p>	
--	---	--

Розподіл годин:
спілкування – 14 год., мова – 50 год.;
контрольні роботи – 4 години; в наявності – 2 години.
Соціокультурна лінія

Орієнтовна тема	Прикладний аспект
Наші предки. Вшанування пам'яті предків. Зв'язок поколінь.	. Хто з великих людей нашого народу відомий і прославлений? Які історичні події вас захопили? Стефан Великий – видатний представник нації. Обличчя правителя в літературі та історії.
Родинне дерево.	Чи знаєте ви, що таке родинне дерево?
Книга - нескінченне джерело знань. Бібліотека і книга в житті людини.	Книги - найтихіші та найпостійніші друзі. Чи може Інтернет замінити книгу?
Мої друзі і я. Стосунки між викладачами та студентами.	Добрий друг у біді пізнає себе. Учитель – одна з найбагатрідніших професій.
Красиве в природі.	Краса природи України. Гори, моря, озера та річки. Тваринний і рослинний світ.
Природна краса рідного краю.	Пори року – символ неповторної краси. Схід і захід сонця. Листя і квіти в житті румунів.
Свята та звичаї весни, літа, осені, зими.	Популярні дати.
Матеріальна культура. Інтер'єр будинку. Предмети побуту та предмети мистецтва.	Матеріальна культура. Значення предметів мистецтва Макети церков, ікон, хат, вітряків тощо.
Мистецтво. Різьба по дереву. Іконопис.	Краса і сенси – місток між поколіннями.
Різноманітність національного одягу.	

<p>Моральні норми відносин між людьми в суспільстві.</p>	<p>Якщо хочеш, щоб тебе поважали, поважай. Поводься з людьми так, як хочеш, щоб ставилися до тебе! Роби добро та воно до тебе повернеться!</p>
<p>Хліб - джерело життя.</p>	<p>Святе лице хліба. Не викидайте хліба, бо він може врятувати чиєсь життя...</p>
<p>Цікавинки природи</p>	<p>Щасливий той, хто здобув знання про природу. Тварини і малі діти – дзеркало природи.</p>

Діяльнісна лінія (стратегічна)

Учень та учениця усвідомлює обсяг знань і загальних навчальних умінь, які він набуде протягом 6 класу, як у спілкуванні, так і в мові (частини мови - обсяг назви та детермінанти).

Він супроводжуватиме формування та розвиток у студентів умінь сприймати мову як важливий фактор спільноти, як джерело індивідуального та духовного розвитку.

Будуть дотримані норми усного та письмового спілкування, прийняті стандарти. Будуть налагоджені способи взаємодії з колегами для вирішення різноманітних ситуацій усного, діалогічного спілкування.

Особливий акцент буде зроблено на аналізі, узагальненні, конкретизації, моделюванні та аргументації викладених тез.

Засвоєння елементів румунської мови веде до збагачення знань, дотримання норм літературної мови, до вироблення індивідуального стилю, що супроводжується правильним написанням, пунктуацією та правильною вимовою засвоєних і виражених.

7 КЛАС
(70 годин, 2 години на тиждень)

Очікувані результати Навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної Діяльності
Змістова комунікативна лінія / Linia comunicativă de conținut (14 год.)		
<p>Учень і учениця повинні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оновити свої знання про текст, стилі та типи спілкування; • встановити деякі зв'язки між отриманою інформацією та відомою; • використовувати елементи журналістського стилю; • виділити найважливіші елементи індивідуального спілкування; • скласти план ідей індивідуального вираження; • розпізнавати типи читання; • вміло використовувати особливості складання опису; • скласти простий план та розроблений комунікаційний план; • використовувати різні типи спілкування; • використовувати мовні засоби відповідно до теми та стилю; • активно практикувати їх у спілкуванні; • набути правильного літературного виразу; • чітко і стисло висловлюватися в процесі спілкування (з посиланням на будь-який вивчений предмет); • висловлювати установки, формулювати 	<p>Уявлення про спілкування. / Noțiuni despre comunicare. (3 години)</p> <p>Актуалізація уявлень про текст та види спілкування.</p> <p>Розроблений план індивідуального висловлювання (аплікативний).</p> <p>Види читання: ознайомлювальне, інструктивне, вибіркоче (прикладне).</p> <p>Актуалізація уявлень про види спілкування.</p> <p>Особливості опису зовнішності людини та опису людини в процесі діяльності, а також міркування дискусійного характеру. / <i>Actualizarea noțiunilor despre text și tipurile comunicării.</i></p> <p><i>Planul dezvoltat al exprimării individuale (aplicativ).</i></p> <p><i>Tipuri de lectură: de familiarizare, instructivă, selectivă (aplicativ).</i></p> <p><i>Actualizarea noțiunilor despre tipurile comunicării.</i></p> <p><i>Particularitățile descrierii înfățișării omului și ale descrierii omului în procesul activității, precum și a raționamentului cu caracter de discuție.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на складання плану роботи з заданої теми; • виразне читання різних текстів; • твір-опис; • вправи на формулювання головної ідеї та пов'язаних деталей; • вправи на узагальнення тексту; • обговорення протистояння думок; • написання повідомлень у різних ситуаціях спілкування; • вправи на виправлення стилістичних помилок.

аргументи стосовно вивченої проблеми.		
Сприйняття на слух / Înțelegerea după auz (3 години)		
<ul style="list-style-type: none"> • зрозуміти загальне значення почутого; • формувати вміння слухати; • зберігати послідовність подій у прослуханому тексті; • визначити тему, ідею і складові частини тексту; • встановити різницю між літературними та нелітературними текстами; • визначити ключові терміни; • виявити лексичне значення слів у контексті; • пояснити значення та роль фразеологізмів; • скласти простий план ідей та відтворити отриманий текст; • виділити способи висловлювання в тексті; • дотримуватися в будь-якому тексті орфоепічних норм румунської мови. 	<p>Сприйняття на слух фрагментів текстів, невеликих художніх текстів, а також нехудожніх текстів. Різні усні повідомлення (аудіо- чи відеозаписи з казками, етюди). Основні компоненти усного повідомлення. Структура описового, розповідного та діалогічного рядів. / <i>Receptarea după auz a unor fragmente de texte, a unor texte literare de mici dimensiuni, precum și a unor texte nonliterare. Mesaje orale diverse (înregistrări audio sau video cu basme, schițe). Componentele de bază ale mesajului oral. Structura secvențelor descriptive, narative și dialogate.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Аудіювання • аудіо- або відеозаписи; • бесіда на основі почутого тексту; • вправи на виявлення відмінностей між літературним та нелітературним текстами; • вправи на визначення ролі використання морфологічних та синтаксичних категорій у тексті; • складання діалогу; • тести за прослуханим текстом; • написання повідомлень у різних ситуаціях спілкування; • опис істоти на основі простого плану.
Говоріння / Vorbirea (4 ore)		
<ul style="list-style-type: none"> • відтворювати (докладно, вибірково) вивчені, прослухані чи прочитані тексти за простим і складним планом, складеним самостійно; • дотримуватися в будь-якому тексті орфоепічних норм румунської мови; • видавати прості зв'язні усні повідомлення в діалогах і монологіях; • розробити деякі усні дискурси на основі плану 	<p>Переказ (розгорнутий, вибірково) за простим і розгорнутим планом окремих художніх текстів розповідного характеру з елементами опису природи та міркування. Розгорнутий переказ текстів публіцистичного стилю. / <i>Expunerea (amănunțită, selectivă) după planul simplu și cel dezvoltat a unor texte literare narative cu elemente de descriere a naturii și de raționament. Expunerea</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • ігри в слова, дидактичні ігри, спрямовані на семантичні категорії головоломок; • вправи на виявлення правильної форми слів;

<p>ідей на звичайні та літературні теми;</p> <ul style="list-style-type: none"> будувати правильні речення та словосполучення (з граматичної точки зору) та використовувати їх у контексті; поважати норми літературної мови та правила бесіди; розробляти короткі функціональні та аргументовані тексти; використовувати виразні засоби мови; правильно підкреслювати слова; досліджувати об'єкти, явища, ситуації; висловлювати свою думку та аргументувати її. 	<p><i>amănunțită a textelor de stil publicistic.</i></p> <p>Діалогічне та монологічне висловлювання відповідно до ситуації спілкування, пов'язане з характеристикою людей (з полемічним характером). / <i>Exprimarea dialogată și cea monologată conform situației de comunicare legată de caracterizarea oamenilor (cu caracter polemic).</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> групова діяльність із вирішення завдань; вислуховування аргументів / контраргументів, сформульованих у дискусії партнерами по спілкуванню
<p>Письмо / Scrierea (4 год.)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> розкривати (детально, стисло) близько до тексту почуте, побачене та прочитане; складати короткі функціональні та аргументовані тексти; належним чином використовувати лексико-стилістичні засоби; детально представити розповідні тексти з елементами опису та міркувань, вибрати з тексту суттєве; висловлюватися коротко і чітко; складати різні типи композицій (передбачені програмою) за простим або поширеним планом, складеним самостійно; 	<p>Складання письмових текстів (монолог, діалог). Написання переказів. Грунтовний і стислий переказ текстів-розповідей з елементами опису та роздуму. Написання творів (за простим і складним планом). Твір-опис довкілля (за власним спостереженням і досвідом). Твір-роздум дискусійного характеру. Твір-розповідь за поданою темою. Полемічна газетна стаття. Офіційні документи. Доручення. / <i>Alcătuirea textelor scrise (monolog, dialog).</i> Scrierea expunerilor. <i>Expunerea amănunțită și concisă a textelor narrative cu elemente de descriere și de raționament.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> вправи на структурування тексту у послідовностях, чітко виражених за його типом; написання розповідних, описових творів та викладів, інформативні; вправи на побудову текстів, призначених для представлення аудиторії; вправи на написання розповідних, описових та діалогічних текстів; вправи на узагальнення та характеристику персонажів; вилучення детальної інформації з літературних текстів.

<ul style="list-style-type: none"> • вибрати стиль відповідно до виразу (науковий, публіцистичний, художній, офіційно-діловий); • використовувати різні способи вираження (включаючи опис навколишнього середовища); • скласти твір-роздум з полемічним характером; • логічно зв'язати висловлені думки. 	<p><i>Scrierea compunerilor</i> (după planul simplu și desfășurat).</p> <p><i>Compunere-descriere</i> a mediului înconjurător (după observație și din experiență).</p> <p><i>Compunere-raționament</i> cu caracter de discuție.</p> <p><i>Compunere narativă</i> după un subiect dat.</p> <p><i>Articol de ziar</i> cu caracter polemic.</p> <p>Acte oficiale. <i>Procura</i>.</p>	
Лінгвістичний компонент / Componenta lingvistică (50 год.)		
<ul style="list-style-type: none"> • оновити знання про граматичні категорії частин мови (сфера імен); • правильно використовувати слова та їх виражальні значення в різних контекстах; • дотримуватися орфографічних, орфоепічних та пунктуаційних норм; • визначити, що таке лексика та фразеологія; • розрізняти типи словників; • набути знань, пов'язаних з перетворенням 	<p>Повторення граматичних категорій частин мови (2 години) (іменні частини мови: іменник, прикметник, займенник, числівник), вивчені у 6 класі.</p> <p>Мова – суспільне явище в постійному розвитку (актуалізація) (2 год.) Походження румунських слів. Загальні слова. Стилiстичні значення ідіоматичних виразів. Словосполучення, прості та складні речення. Розділові знаки. / <i>Recapitularea categoriilor gramaticale ale părților de vorbire (2 ore)</i> (sfera numelui: <i>substantivul, adjectivul, pronumele, numeralul</i>), studiate în clasa a 6-a.</p> <p>Limba – fenomen social în continuă dezvoltare (actualizare) (2 ore) Originea cuvintelor românești. Cuvinte de uz general. Valori stilistice ale expresiilor idiomatice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи з морфологічного аналізу; • вибірковий диктант; • композиція із заданим початком; • командна діяльність; • робота зі словником.

	îmbinarea de cuvinte, propoziția, fraza. Punctuația.	
<ul style="list-style-type: none"> • застосовувати за необхідності всі види дикції; • пояснити правильне вживання слів дериватів, тих, що змінили своє граматичне значення; • робити з ними заяви; • використовувати відповідним чином стилістичне значення цих слів у різних контекстах. 	<p>Лексика і фразеологія. (6 годин) Актуалізація знань. Перехід однієї частини мови в іншу (конверсія). Лексична сім'я (слова, отримані зміною граматичного значення). Словники румунської мови. / <i>Lexicul și frazeologia.</i> (6 ore) Actualizarea cunoștințelor. Schimbarea valorii gramaticale (conversiunea). Familia lexicală (cuvinte obținute prin schimbarea valorii gramaticale). Dicționarele limbii române.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на лексичний аналіз; • дидактична гра; • творча майстерня; • робота зі словником.
<ul style="list-style-type: none"> • знати і розрізняти стан, число, особу дієслів; • виявити предикативні, непередикативні дієслова; допоміжні, копулятивні в різних типах текстів; • дієвідмінювати дієслова в усіх способах і часах • виявити дієслова у висловлюванні із зазначенням їх категорій та граматичних особливостей; • використовувати правильні форми в різних ситуаціях спілкування; • розпізнати словесне розташування; • встановити синтаксичні функції дієслова та дієслівного розташування; • розуміти стилістичні та експресивні значення дієслів та дієслівних фраз; 	<p>Дієслово – ядро спілкування. (20 годин) Час, особа, число. Актуалізація знань про предикативні та непередикативні дієслова. Допоміжні дієслова а fi, а avea, а vrea. <i>Безособові способи дієслова: інфінітив, дієприкметник, дієприслівник і сунін.</i> <i>Перехідні й непередикативні дієслова.</i> Дієслова: <i>бути, стати, прийти, вийти, стати, залишитися, означати, як допоміжні та копулятивні.</i> <i>Час, особа, число.</i> <i>Відміна</i> дієслів: класифікація дієслів на дієвідміни. <i>Способи дієслів.</i> Часи дійсного способу: теперішній, минулий (недоконаного, простого доконаного, складного доконаного (включаючи зворотні форми),</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Вправи для правильного використання змінних і незмінних частин мови; • вправи на адекватне використання словесних форм стосовно хронології пов'язаних фактів; • дидактична гра «Неправда чи правда»; • словниковий диктант; • вправи з морфологічного аналізу; • наративна композиція за картиною; • самооцінка; • діяльність у парах;

<ul style="list-style-type: none"> • використовувати їх у потрібному місці в усному та письмовому спілкуванні, в монологічному та діалогічному висловлюванні; • виявити перехідні та неперехідні дієслова; особисті, неособисті, безособові в різних типах текстів; • правильно вимовляти та писати різні категорії дієслів відповідно до орфоепічних та орфографічних норм; • будувати речення всіх дієслівних часів; • використовувати в усному та письмовому спілкуванні, у діалогізованому та монологізованому висловлюванні стилістичні та експресивні значення дієслів та словесних фраз. 	<p>більше схожі на доконаний), майбутній I (літературні та народні форми, включаючи зворотні форми).</p> <p>Інші особові способи: <i>підрядний, умовно-оптативний, наказовий, час цих способів.</i> Наказове речення. Оптативне речення. Займенникові активні дієслова. Особові, одноособові та безособові дієслова. Перехідні та неперехідні дієслова.</p> <p><i>Діатези: активна, пасивна</i> (агент доповнення), <i>рефлекторна.</i></p> <p>Дієслівні сполучення. Синтаксичні функції дієслова та дієслівного словосполучення. Стилiстичне значення дієслів і дієслівних словосполучень. / <i>Verbul – nucleul comunicării.</i> (20 ore)</p> <p><i>Timpul, persoana, numărul.</i></p> <p><i>Actualizarea cunoștințelor</i> despre verbele predicative și nepredicative. Verbele auxiliare: a fi, a avea, a vrea. <i>Modurile nepersonale</i> ale verbului: <i>infinitivul, participiul, gerunziul și supinul.</i> Verbele <i>tranzitive și intransitive, predicative și nepredicative.</i> Verbele: <i>a fi, a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a rămâne, a însemna, a părea</i> ca auxiliare și copulative.</p> <p><i>Timpul, persoana, numărul.</i></p> <p><i>Conjugarea</i> verbelor: clasificarea verbelor în conjugări.</p> <p><i>Modurile personale.</i> <i>Timpurile</i> modului indicativ: <i>prezent, trecut</i> (imperfect, perfect simplu, perfect compus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • рольова гра; • навчання через відкриття; • підсумковий тест; • коментований диктант.
--	---	---

	<p>(inclusiv formele inverse), mai mult ca perfectul), <i>viitorul I</i> (formele literare și populare, inclusiv formele inverse).</p> <p>Alte moduri personale: <i>conjunctiv, condițional-optativ, imperativ</i> timpurile acestor moduri. Propoziția imperativă. Propoziția optativă.</p> <p>Verbele <i>active pronominale</i>. Verbele <i>personale, unipersonale și verbele impersonale</i>. Verbele <i>tranzitive și intransitive</i>.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • визначити різні категорії прислівників на основі тексту; • відрізнити дієслова від різних частин мови; • розрізнити ступені порівняння прислівників та правильно їх застосовувати; • правильно використовувати категорії прислівників з різним ступенем порівняння в межах речення у потрібному місці; • визначати прислівникові словосполучення та їх синтаксичні функції; • встановити стилістичні та експресивні аспекти прислівників та прислівникових словосполучень в усному та письмовому спілкуванні, в діалозі та монолозі. • встановити стилістичні та експресивні аспекти прислівників та прислівникових словосполучень в 	<p>Прислівник (12 год.) Види прислівників. Прислівники, утворені від різних частин мови. Питальні, відносні та неозначені прислівники. Творення прислівників. Ступені порівняння. Прислівниковий зворот. Предикативні прислівники та предикативні прислівникові форми. Синтаксичні функції прислівника та прислівникових зворотів (<i>обставинне доповнення місця, часу, способу; прислівникова ознака</i>). Стилістичне значення прислівників. / Adverbul (12 ore) Felurile adverbilor. Adverbele provenite din diferite părți de vorbire. Adverbele interogative, relative și nehotărâte. Formarea adverbilor. Gradele de comparație. Locuțiunea adverbială. Adverbele predicative și locuțiunile adverbiale predicative. Funcțiile sintactice ale adverbului și locuțiunilor adverbiale (<i>complement circumstanțial de loc, de timp, de mod; atribut adverbial</i>).</p>	<p>вправи з морфологічного аналізу;</p> <p>вбірковий диктант;</p> <p>дидактична гра;</p> <p>композиція- міркування;</p> <ul style="list-style-type: none"> • формуючий тест; • самостійна діяльність; • вправи на визначення зміни прислівників залежно від ступенів порівняння; • оціночні тести.

<p>усному та письмовому спілкуванні, в діалозі та монологі.</p>	<p>Valoarea stilistică a adverbilor.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • визначати категорії прийменників на основі тексту; • відрізнити прості прийменники від складених; • розпізнавати прийменникові словосполучення та відрізнити їх від інших типів словосполучень; 	<p>Прийменник. (3 години) Вид прийменників. Відмінковий режим: роль прийменника у вираженні знахідного відмінка. Прийменникове словосполучення. / Prepoziția. (3 ore) Felul prepozițiilor. Regimul cazual: rolul prepoziției în exprimarea acuzativului. Locuțiunea prepozițională.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи з морфологічного аналізу; • орфографічні вправи; • пояснювальний диктант; • композиція - міркування; • підсумковий тест.
<ul style="list-style-type: none"> • визначати категорії сполучників на основі тексту; • відрізнити прості сполучники від складених; • знати та розрізняти типи вигуків; • вимовляти, наголошувати та правильно писати вигуки відповідно до орфоепічних та орфографічних норм; • адекватно використовувати стилістичні та виразні значення вигуків в різних усних та письмових контекстах, у діалогізованому та монологічному вислові. 	<p>Сполучник. (3 години) Вид сполучників. Сурядні сполучники та сполучники підрядності. Сполучні слова: сурядні та підрядні. / Conjunția. (3 ore) Felul conjuncțiilor. Conjunțiile coordonatoare și conjuncțiile subordonatoare. Locuțiunile conjuncționale: coordonatoare și subordonatoare. Вигук. (2 години) Види вигуків. Звуконаслідувальні слова. Предикативні вигуки. Вигуки-звертання. Роль вигуків у спілкуванні. / Interjecția. (2 ore) Tipurile de interjecții. Cuvintele onomatopice. Interjecții predicative. Interjecții de adresare. Rolul interjecției în comunicare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи з морфологічного аналізу; • вибірковий диктант; • рольова гра; • самостійна діяльність; • перевірка знань. • вправи з морфологічного аналізу; • твір-опис; • фронтальна діяльність.

Розподіл годин
Спілкування – 14 годин; мова – 50 годин;
контрольні роботи – 4 години; в наявності – 2 години.
Соціокультурна лінія

Орієнтовна тема	Прикладний аспект
Історія – нескінченна можливість пізнання.	Минуле народу – захисний вівтар священного вогню, звідки сіють вогні на минуле і майбутнє.
Духовні цінності нації Я і моя пристрасть.	Моє село – родове вогнище. Рідна мова – вічний цвіт.
Традиції та свята в Україні.	Сюрприз, який я хотів би відчутти, був би... Традиції та звичаї – посаг нації.
Сімейний бюджет	Поставте свої доходи та витрати на терези. Як ми розпоряджаємося сімейним бюджетом?
Краса і велич людини.	Людське тіло прекрасне лише в тій мірі, в якій воно відображає душу (Костянтин Бранкузі). Краса речей існує в душі того, хто ними захоплюється.
Культура взаємин між людьми.	Людина – істота соціальна. Стосунки між однокласниками, між учителями та учнями.
Професія-золотий браслет	Не місце прикрашає людину, а людина прикрашає місце.
Проблема природи людини	Природа - це Боже мистецтво. У природі криється секрет екологічного збереження світу.

Діяльнісна лінія (стратегічна)

Учень та учениця за програмою для 7 класу встановлює структуру, мету та різноманітність своєї пізнавальної діяльності як зі спілкування, так і з мови (частини мови – сфера дієслова). Прагне систематизувати свої загальнонавчальні вміння та адекватно застосовувати їх відповідно до стратегій діалогічного та монологічного спілкування, збагачує свій словниковий запас відповідними неологізмами, бере участь у розв’язанні складних ситуацій для вивчення предмета та спілкування; самооцінює, висловлює думки щодо тематичного змісту письмових текстів та аргументує їх; дотримується морфо-синтаксичних правил у реченнях і словосполученнях, орфографічних і пунктуаційних правил; висловлювати свою думку щодо результатів, отриманих колегами, використовуючи аргументи, тези, контраргументи, а також аналіз і порівняння.

8 КЛАС
(70 годин, 2 години на тиждень)

Очікувані результати Навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної Діяльності
Змістова комунікативна лінія / Linia comunicativă de conținut (14 год.)		
<p>Учень, учениця повинні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • закріпити свої знання про спілкування, текст, стилі та типи спілкування; • ідентифікувати та використовувати належно типи розуміння слуху; • використовувати належним чином особливості складання опису; • представити загалом опис місцевості, пам'ятки історії та культури. 	<p>Поняття про спілкування (3 год.) Актуалізація уявлень про спілкування, бесіду, текст, стилі та види спілкування.</p> <p>Види сприйняття на слух: глобальне, детальне та критичне (прикладне)</p> <p>Особливості складання опису місцевості, пам'яток історії та культури. / <i>Noțiuni despre comunicare (3 ore)</i> <i>Actualizarea</i> noțiunilor despre comunicare, conversație, text, stiluri și tipuri de comunicare.</p> <p><i>Tipurile de înțelegere după auz:</i> globală, detaliată și critică (aplicativ)</p> <p>Particularitățile alcătuirii descrierii localității, a monumentelor istorice și culturale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • прослуховування текстів різних стилів; • написання текстів, що належать до різних стилів; • написання описової композиції.
Сприйняття на слух / Înțelegerea după auz (3 год.)		
<ul style="list-style-type: none"> • правильно отримати повідомлення (розповідь, інформація, урок); • розуміти глобальне значення почутого повідомлення; • помітити отриману інформацію та зробити позначення; • розуміти літературні та нелітературні тексти; • висловити думку, згоду чи незгоду щодо інформації, отриманої шляхом слухання; 	<p>Сприйняття на слух (глобальне, розгорнуте та критичне) та розуміння на слух (навчальне, ознайомлювальне, вибіркоче) художніх текстів різних стилів, видів і жанрів та нехудожніх текстів./ <i>Receptarea după auz</i> (globală, detaliată și critică) și înțelegerea după auz (instructivă, de familiarizare, selectivă) a textelor literare de diferite stiluri, tipuri și genuri și a textelor nonliterare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Аудіювання • аудіо- або відеозаписи; • бесіда на основі почутого тексту; • вправи та тести на основі почутого тексту.
Говоріння / Vorbirea (4 год.)		

<ul style="list-style-type: none"> • представити (детально, стисло або вибірково) прослухані чи прочитані тексти за простим і поширеним планом, складеним самостійно; • складати діалог або монолог відповідно до ситуації спілкування; • використовувати зауваження для започаткування, підтримання та припинення діалогу; • поважати норми бесіди та норми літературної мови; • висловлювати власну думку; • брати активну участь у діалогових ситуаціях спілкування; • висловити свою згоду чи незгоду, проявляючи толерантність до різних думок; • збагачувати свій словниковий запас, вдосконалюючи висловлювання монологу та діалогу. 	<p>Переказ (докладний, стислий, вибірковий) окремих художніх текстів розповідного характеру з елементами опису місцевості (за складним планом). Стислий переказ текстів, що відносяться до наукового та публіцистичного стилю.</p> <p>Діалогічне та монологічне висловлювання відповідно до запропонованої ситуації спілкування. / <i>Expunerea</i> (amănunțită, concisă, selectivă) după planul dezvoltat, a unor texte literare narative cu elemente de descriere a localității. Expunerea concisă a textelor care țin de stilul științific și stilul publicistic.</p> <p><i>Exprimarea dialogată și cea monologată</i> conform situației de comunicare propusă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • складання презентацій (детальних, стислих, вибірових) відповідно до розробленого плану; • написання текстів, пов'язаних з науковим, публіцистичним стилем; • монологічне та діалогове спілкування відповідно до запропонованої ситуації спілкування.
Письмо / Scrierea (4 год.)		
<ul style="list-style-type: none"> • викласти (докладно, стисло або вибірково) зміст почутого, побаченого чи прочитаного відповідно до простого або поширеного плану, складеного учнем; • належним чином використовувати лексико-стилістичні засоби; • дотримуватись норм літературної мови; • складати композиції (передбачені програмою); • формулювати ідеї; • підібрати стиль відповідно до виразу; 	<p>Складання письмових текстів (монолог, діалог). Написання переказів. Докладний, вибірковий і стислий переказ розповідних текстів з елементами опису місцевості, пам'яток історії та культури. Стислий переказ текстів наукового та публіцистичного стилю (в тому числі прослухані теле- та радіопередачі);</p> <p>Написання творів (за складеним планом) зі вступом, змістом і висновком.</p> <p>Твір-опис місцевості (вулиці, села, міста), пам'яток історії та</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на структурування тексту композиції; • вправи для оновлення знань про особливості функціональних стилів мови;

<ul style="list-style-type: none"> • використовувати різні способи вираження поглядів (включаючи опис місцевості, пам'яток історії та культури); • адекватно використовувати виразні засоби мови та виразну цінність художніх засобів; • використовувати котирування належним чином; • правильно використовувати розділові знаки; • використовувати різні лексико-семантичні категорії у письмовому спілкуванні; • удосконалювати написане; • скласти протокол, вибрати відповідні мовні засоби залежно від змісту та стилю. 	<p>культури за особистими спостереженнями і враженнями за картиною;</p> <p>Твір-роздум на морально-етичні теми (у публіцистичному стилі).</p> <p>Твір-розповідь за почутим (з поданням зачину, змісту чи висновку).</p> <p>Тематичні конспекти як засіб засвоєння почутого та прочитаного.</p> <p>Офіційні документи. Протокол. / <i>Alcătuirea textelor scrise</i> (monolog, dialog).</p> <p>Scierea expunerilor. Expunerea amănunțită, selectivă și concisă a textelor narative cu elemente de descriere a localității, a monumentelor istorice și culturale. Expunerea concisă a textelor de stil științific și publicistic (inclusiv a emisiunilor tele și radio ascultate);</p> <p>Scierea compunerilor (după planul dezvoltat) cu introducere, cuprins și încheiere.</p> <p>Compunere-descriere a localității (străzii, satului, orașului), a monumentelor istorice și culturale în baza observațiilor și impresiilor personale și după tablou;</p> <p>Compunere-raționament pe teme moral- etice (în stilul publicistic).</p> <p>Compunere narativă după cele auziate (cu elementele de început, cuprins sau încheiere date).</p> <p>Însemnări tematice ca mijloc de însușire a celor auzite și citite.</p> <p>Acte oficiale. Procesul-verbal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • написання розповідних та описових композицій та викладів, • та інформативні; • акуратні, читабельні та правильні письмові вправи; • написання композицій-міркувань на морально-етичні теми; • практичні вправи у складанні офіційних документів;
Лінгвістичний компонент (50 год.)		
<ul style="list-style-type: none"> • закріпити знання та вміння, пов'язані з фонетикою та орфографією; 	<p>Актуалізація знань (кл. 5-7). (2 години)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • орфографічний диктант;

<ul style="list-style-type: none"> •закріпити знання про частини мови та їх правопис; •застосовувати навички правопису частин мови. 	<p>Фонетика та орфографія (застосування). Морфологія (актуалізація). Змінні частини мови. Незмінні частини мови. Правопис частин мови (застосування) / <i>Actualizarea cunoștințelor</i> (cl. 5-7). (2 ore) Fonetica și ortografia (aplicativ). Morfologia (actualizare). Părțile de vorbire flexibile. Părțile de vorbire neflexibile. Ortografia părților de vorbire (aplicativ).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • робота в групах (вправи з фонетичного аналізу); • аналіз мовних частин (за схемами аналізу); • тести на оцінку знань;
<ul style="list-style-type: none"> • закріпити знання про лексику; • знати правила правильного вживання мови (академічні норми); • знати походження етимологічних дублетів; • правильно використовувати етимологічні дублети; • розрізняти успадковані слова та запозичені слова; • визначати та застосовувати засоби збагачення словникового запасу; • закріпити знання про слово сім'я; • виявити фразеологічні одиниці та їх синоніми; • пояснити значення міжнародних кліше; • використовувати знання з лексики та фразеології в усній та письмовій комунікації; 	<p>Лексика і фразеологія (10 годин) Латинське походження румунської мови. Літературна мова, народна мова, розмовна мова, письмова мова. Успадковані слова та запозичені слова. Етимологічні дублети. Засоби збагачення словникового запасу (актуалізація). Родина слів (актуалізація). Префіксоїди. Суфіксоїди. Фразеологічні одиниці та інтернаціональні кліше. / <i>Lexicul și frazeologia</i> (10 ore) Caracterul latin al limbii române. Limba literară, limba populară, limba vorbită, limba scrisă. Cuvintele moștenite și cuvintele împrumutate. Dubletele etimologice. Mijloacele de îmbogățire a vocabularului (actualizare). Familia de cuvinte (actualizare). Prefixoidele. Sufixoidele. Unitățile frazeologice și clișeele internaționale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • пояснювальний диктант; • робота зі словником; • робота над дослідницьким проектом «слово етимологія»; • практичні вправи з засобів збагачення словникового запасу; • творча майстерня (сім'я слів, лексичне поле); • робота над проектом: фразеологічні одиниці, що зустрічаються у працях Іона Крянге; • складання міні-словника, що пояснює фразеологізми; • тести на оцінку знань
<ul style="list-style-type: none"> • зміцнити знання про синтаксис; 	<p>Поняття про синтаксис (6 годин)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • пояснювальний диктант;

<ul style="list-style-type: none"> • назвати синтаксичні відношення у реченні; • виявити засоби досягнення синтаксичних відношень у реченні; • знати та правильно використовувати слова та конструкції та розділові знаки; • правильно використовувати розділові знаки для прямої та непрямої мови; • правильно використовувати розділові знаки при звертанні та діалозі; • визначити анаколит та еліпс; • правильно класифікувати речення за значенням, відповідно до мети спілкування, аспекту та структури; • розрізняти частини речення; • складати речення різних типів; 	<p>Синтаксичні відношення в реченні (взаємозалежність, сурядність, підрядність).</p> <p>Засоби досягнення синтаксичних зв'язків у реченні (флексія, зіставлення, сполучення, тема, інтонація, пауза).</p> <p>Вставні слова та конструкції. Їх пунктуація.</p> <p>Пряма мова і непряма мов Звертання. Розділові знаки. Діалог. Розділові знаки. при діалозі. Анаколут і еліпс.</p> <p>/ Noțiuni de sintaxă (6 ore)</p> <p>Relațiile sintactice în propoziție (interdependență, coordonare, subordonare).</p> <p>Mijloacele de realizare a relațiilor sintactice on propoziție (flexiunea, juxtapunerea, joncțiunea, topica, intonația, pauza).</p> <p>Cuvintele și construcțiile incidente. Punctuația lor.</p> <p>Vorbirea directă și vorbirea indirectă.</p> <p>Adresarea. Semnele de punctuație.</p> <p>Dialogul. Linia de dialog. Anacolutul și elipsa.</p> <p>Синтаксис простого речення. (2 години)</p> <p>Класифікація речень за змістом, за метою висловлювання, аспектом присудка і будовою. / Sintaxa propoziției. (2 ore)</p> <p>Clasificarea propozițiilor după înțeles, după scopul comunicării, aspect și structură.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на оновлення знань про синтаксичні поняття, вивчені в попередніх класах; • написання тверджень, що містять різні синтаксичні відношення між його складовими частинами; • творча майстерня: складання композицій на задану тему, використовуючи вставні слова та конструкції; • прослуховування уривків з літературних творів та виділення висловлювань, що містять пряму мову; • підбір прикладів, що містять анаколут, еліпс; • рольова гра; • інсценування уривків з літературних творів; • тести на оцінку знань
<ul style="list-style-type: none"> • знати присудок; • виявити присудок у реченні; • визначити частини мови, за допомогою яких виражається дієслівний та іменний присудок; 	<p>Присудок. (8 годин)</p> <p>Дієслівний присудок, виражений лише дієсловами особового способу.</p> <p>Іменний присудок. Синтаксичні значення дієслова а fi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на оновлення знань, отриманих у попередніх класах щодо класифікації речень, основних частин речення;

<ul style="list-style-type: none"> • відрізнити дієслівний присудок від іменного; • виявити синтаксичні функції дієслова to be; • правильно писати присудкі; • скласти речення, фрази, тексти. 	<p>Простий і множинний іменник. / Predicatul. (8 ore) Predicatul verbal exprimat numai prin verbe la moduri personale. Predicatul nominal. Valorile sintactice ale verbului a fi. Numele predicativ simplu și multiplu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • творча майстерня: написання композицій, використання різних типів речень; • складання речень із дієслівним присудком та іменним присудком, морфосинтаксичний аналіз присудків; • тести на оцінку знань;
<ul style="list-style-type: none"> • встановити підмет речення; • виявити вираз суб'єкта; • розрізнити простий і множинний підмет; • розрізнити передбачуваний та включений підмет; • розрізнити невизначений предмет; • визначити підмет у висловлюванні; • встановити частини мови, за допомогою яких виражається підмет; • виявити простий і множинний підмет; • вказати речення без підмета; • узгодити присудок з логічним підметом та за допомогою притягання; • скласти речення різних типів, використовуючи та пишучи підмет; • розмежувати різні категорії ознак; • правильно узгодити їх із частиною мови, яку вони визначають; • встановити частини мови, за допомогою яких виражається означення; 	<p>Підмет. (8 годин) Виражений підмет (простий і множинний). Підмет виражений (складний і повторюваний). Невиражений підмет (призначений і включений). Невиражений неозначений підмет. Частини мови, якими виражається підмет (іменник, займенник, числівник). Підмет деяких особових дієслів, що вживаються як безособові. Узгодження присудка з підметом (логічне узгодження та узгодження за тяжінням). / Subiectul. (8 ore) Subiectul exprimat (simplu și multiplu). Subiectul exprimat (complex și reluat). Subiectul neexprimat (subonțeles și inclus). Subiectul neexprimat nedeterminat. Părțile de vorbire prin care se exprimă subiectul (<i>substantiv, pronume, numeral</i>). Subiectul unor verbe personale folosite ca impersonale. Propoziții fără subiect.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • пояснювальний диктант; • вправи на оновлення знань про мовні частини; • робота в групах: складання речень з різними категоріями тем; • вправи для аналізу виразу підмета; • практичні вправи згоди присудка з підметом; • виправлення помилок присудка за погодженням з підметом. • прослуховування пастелей В.Александрі та визначення означень, аналіз їх вираження; • творча майстерня: заповнення пунктирних пробілів відповідними атрибутами; • підбір прислів'їв, що містять означення; • описова композиція із застосуванням

<ul style="list-style-type: none"> будувати речення з присвоєними означеннями та неузгодженими означеннями; використовувати належним чином стилістичні та виразні значення означення в усній та письмовій комунікації, а також у діалогізованому та монологічному мовленні. 	<p>Acordul predicatului cu subiectul (acordul logic și acordul prin atracție).</p> <p>Означення (8 годин) Керуючі елементи означення. Означення (виражене присвійним прикметником, прикметниками, що походять від дієприкметників). Означення іменникове. Родовий відмінок іменника, прийменникове субстантивне означення, відставне і в давальному без прийменника. Займенникове означення родове, прийменникове, безприйменникове і в давальному без прийменника (присвійний давальний). Дієслівне означення. Прислівникове означення. Вигукове означення. / Atributul. (8 ore) Elementele regente ale atributului. <i>Atributul adjectival</i> (exprimat prin adjectiv propriu-zis, adjective provenite din verbe la participiu). <i>Atributul substantival.</i> Atributul substantival genitival, atributul substantival prepozițional, apozițional și în dativ fără prepoziție. <i>Atributul pronominal</i> genitival, prepozițional, apozițional și în dativ fără prepoziție (dativul posesiv). Atributul verbal. Atributul adverbial. Atributul interjecțional.</p>	<p>твердження, що містять означення ;</p> <ul style="list-style-type: none"> використання в спілкуванні висловлювань з означенням виражене вигуком
<ul style="list-style-type: none"> знати всі типи додатка; розрізняти додатки в межах речення; визначити частини мови, за допомогою яких виражаються додатки; складати речення з усіма видами додатка; 	<p>Додаток. Обставина. (6 годин) Регентні елементи додатка і обставини (тільки дієслово). Додатки. Прямі та непрямі додатки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> синтаксичний аналіз речень; виразне читання художнього тексту та виявлення додатків та їх типу; творча робота: розробка речень із

<ul style="list-style-type: none"> • поважати тему та орфографічні норми; • належним чином використовувати стилістичні та виразні цінності додатків у діалогізованому та монологічному вираженні та у всіх типах спілкування. 	<p>Обставина місця, часу, способу дії, причини, мети, умови, допусту, наслідку.</p> <p>Частини мови, якими виражається. / Complementul. (6 ore)</p> <p>Elemente regente ale complementului (numai verbul).</p> <p><i>Complementele necircumstanțiale.</i> Complementul direct. Complementul indirect.</p> <p><i>Complementele circumstanțiale</i> de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop, condițional, concesiv, consecutiv.</p> <p>Părțile de vorbire prin care se exprimă.</p>	<p>використанням різних видів додатків;</p> <ul style="list-style-type: none"> • синтаксично-морфологічний аналіз слів у тексті; • підсумковий тест.
---	---	--

Розподіл годин:
спілкування – 14 годин; мова – 50 годин;
контрольні роботи – 4 години; в наявності – 2 години

Соціокультурна лінія

Орієнтовна тематика	Прикладний аспект
<p>Мова – найважливіший засіб знання, спілкування.</p> <p>Духовні цінності.</p> <p>Пам'ятки архітектури рідного краю. Світоуявлення нашого народу.</p> <p>Дати і традиції</p> <p>Зовнішня краса і внутрішня краса людини.</p> <p>Охорона природи. Світ фауни і світ флори.</p> <p>Матеріальна культура нашого народу.</p> <p>Моральні норми. Моє місце і роль у суспільстві.</p>	<p>Моя мова – мій скарб.</p> <p>Люби своє, але при цьому поважай і цінуй чужі звичаї.</p> <p>Мій край – простір духовних скарбів. Віра. Релігія</p> <p>Традиційні свята нації Народні вірування. Міфологія.</p> <p>Людина не повинна бути красивою, досконалою чи багатою, вона має бути людиною.</p> <p>Екологічний стан в Україні.</p> <p>Повага до всіх професій.</p> <p>Моральні норми. Яка моя роль у суспільстві?</p>

Діяльнісна лінія (стратегічна)

Учень та учениця на основі програми для 8 класу усвідомлює структуру своєї пізнавальної діяльності (як у спілкуванні, так і в мові). Вони застосовують свої загальні інструктивні навички в усному та письмовому спілкуванні, дотримуючись основних стратегій спілкування та стратегій співпраці на уроках і в позакласній діяльності. Він самостійно ставить мету своєї пізнавальної діяльності та забезпечує її досягнення. Він цінує власні результати та результати своїх колег, використовуючи аналіз і логічний синтез, порівняння, узагальнення, конкретизацію та аналогію. Це збагачує та оновлює постійний словниковий запас.

9 КЛАС
(70 годин, 2 години на тиждень)

Очікувані результати Навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Змістова комунікативна лінія / Linia comunicativă de conținut (14 год.)		
<p>Учень і учениця повинні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • узагальнювати знання про спілкування, бесіду, текст, функціональні стилі мови та типи спілкування; • розрізняти типи спілкування; • використовувати засоби спілкування (ключові засоби - словесна мова та інші комунікативні елементи (міміка, жести, погляд); • розпізнати різноманітність типів читання та розуміння після аудіювання. 	<p>Види спілкування. (3 години) (розуміння на слух, читання, говоріння, письмо). Види читання та розуміння на слух. Актуалізація уявлень про спілкування, розмову, текст, функціональні мовні стилі та види спілкування. Засоби спілкування (вербальні та невербальні). / <i>Tipurile de comunicare.</i> (3 ore) (înțelegerea după auz, lectura, vorbirea, scrierea). Tipurile de lectură și de înțelegere după auz. Actualizare noțiunilor despre comunicare, conversație, text, stiluri funcționale ale limbii și tipuri de comunicare. Mijloacele de comunicare (verbale și nonverbale).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи з аргументованими контекстуальними модальностями; • тести на зв'язок вербальних та невербальних елементів у контексті; • організація демонстраційного монологу.
Аудіювання / Înțelegerea după auz (3 год.)		

<ul style="list-style-type: none"> • уважно слухати та розуміти зміст; • зосередити увагу на змісті почутого; • зрозуміти загальну значимість отриманого повідомлення; • складати простий план ідей; • складати тези почутого; • використовувати теоретичні знання про лексику, морфологію, синтаксис, стилістику, правопис, орфоепію; • розвивати практичні навички та вміння використовувати поняття мови в різних контекстах; • розуміти та використовувати різні типи розуміння після слуху. 	<p>Сприймання на слух. (глобальне, розгорнуте та критичне) та розуміння (інструментальне, ознайомлювальне, вибіркоче) текстів різних стилів, типів, жанрів та нелітературних. / Receptarea după auz. (globală, detaliată și critică) și înțelegerea (instrumentală, de familiarizare, selectivă) a textelor de diferite stiluri, tipuri, genuri și a celor nonliterare</p>	<ul style="list-style-type: none"> • читання різних текстів, щоб зрозуміти їх значення та мати можливість коментувати їх глобальне значення; • написання текстів різних стилів; • вправи на виправлення стилістичних помилок.
<p>Говоріння / Vorbirea (4 год.)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • представити (детально, стисло або вибірково) прочитані чи прослухані тексти відповідно до простого та розробленого плану, задуманого індивідуально. • представляти повідомлення (звіти) на основі двох або трьох джерел; • складати різні типи монологів (інформативні, розповідні, описові); • формувати діалоги; • підтримувати монолог або діалог відповідно до ситуації спілкування; • знати і поважати норми бесіди та етики; • адаптуватися до партнера та до ситуацій спілкування шляхом відповідного звертання, відповідного підбору форм мови, міміки та жестів, тону та інтонації. 	<p>Переказ (Докладний, стислий, вибірковий) за простим і складним планом окремих текстів, що належать до різних стилів (наукового, публіцистичного та художнього)</p> <p>Діалогічне і монологічне висловлювання, відповідно до запропонованої ситуації розмови (приватна бесіда, диспут на тему, полеміка. / Expunerea (amănunțită, concisă, selectivă) după planul simplu și desfășurat al unor text care aparțin diferitor stiluri (științific, publicistic și beletristic (artistic).</p> <p>Exprimarea dialogată și cea monologată. Conform situației de conversație propusă (discuție particulară, dezbateră a unei teme, polemica.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на повідомлення граматичних розбіжностей ; • групова діяльність із вирішення завдань; • обговорення різних думок; • дидактичні ігри, спрямовані на семантичні категорії; • вправи для визначення конкретних способів започаткування та завершення діалогу.

Письмо / Scrierea (4 год.)		
<ul style="list-style-type: none"> • писати (детально, стисло або вибірково) різні тексти; • детально викласти послідовно зміст абзацу (або пункту в плані); • висловити ставлення до проблеми, до якої звертаються (вибірково); • написати повідомлення (звіт) на основі кількох джерел; • складати композиції (у публіцистичному, художньому, науковому стилях); • формулювати основні ідеї; підібрати необхідні матеріали для написання роботи; • належним чином використовувати художні засоби виразності; • складати тексти, що належать до офіційно-ділового стилю (заява, автобіографія); • виконувати вимоги щодо написання офіційних документів в офіційно-діловому стилі; • поважати орфографічні та пунктуаційні норми, норми літературної мови. 	<p>Складання письмових текстів (монологів, діалогів), що належать до різних функціональних стилів. Написання переказів. Вибірковий і стислий переказ наукових текстів; переказ з творчим завданням.</p> <p>Написання творів (за власним планом). Твори в публіцистичному стилі на морально-етичні та соціальні теми.</p> <p>Розповідь на вільну тему (художній стиль).</p> <p>Повідомлення (або доповідь) за двома-трьома джерелами на морально-етичні та соціальні теми (науковий стиль).</p> <p>Написання офіційних документів. Заява. Автобіографія. Curriculum vitae. / <i>Alcătuirea textelor scrise</i> (monolog, dialog) aparținând diferitelor stiluri funcționale. Scrierea expunerilor. Expunerea selectivă și concisivă a textelor științifice; expuneri cu însărcinări creative. Scrierea compunerilor (după planul propriu). Compunerea în stil publicistic pe teme moral - etice și sociale. Povestirea pe o temă liberă aleasă de sine stătător (stilul beletristic). Comunicarea (sau referat) în baza a două-trei izvoare pe teme morale, etice și sociale (stilul științific). Scrierea actelor oficiale. Cerere. Autobiografia. Curriculum vitae (oficial- administrativ).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • написання письмових текстів: <ul style="list-style-type: none"> - монолог, - діалог • твір за власним планом; • твір у журналістському стилі; • офіційні документи: <ul style="list-style-type: none"> - заява, - автобіографія.
Лінгвістичний компонент / Componenta lingvistică (50 год.)		

<ul style="list-style-type: none"> • знати, що таке лексикон; • застосовувати зовнішні та внутрішні засоби збагачення словникового запасу; • розрізняти типи словників та користуватися ними; • розуміти роль неологізмів та доречно їх використовувати; • відрізняти власне (конотативне) значення від переносного (денотативного), граматичне - від лексичного; • правильно ідентифікувати та використовувати синоніми, антоніми, омоніми, пароніми, однозначні та багатозначні слова; • уникати плеоназму в спілкуванні; • розрізняти тавтологію та повторення; • розрізняти жаргон та суржик; 	<p>Лексика (6 год.) Зовнішні засоби збагачення словникового запасу. Модальності. Лексичні запозичення (старі та нові). Види словників Неологізми (актуалізація). Роль неологізмів у розвитку синонімії. Слово і контекст. Власне значення (основне і другорядне), (конотативне); переносне (денотативне) значення. Лексичне і граматичне значення. Семантичні категорії. Синоніми. Омоніми. Пароніми. Однозначні слова. Багатозначні слова. Плеоназм. Тавтологія і повтор. Сленг і жаргон. / Lexicul (6 ore) Mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului. Modalitățile. Împrumuturile lexicale (vechi și noi). Tipuri de dicționare. Neologismele (actualizare). Rolul neologismelor în dezvoltarea sinonimiei. Cuvântul și contextul. Sensul propriu (de bază și secundar), (conotativ); sensul figurat (denotativ). Sensul lexical și sensul gramatical Categoriile semantice. Sinonimele. Omonimele. Paronimele. Cuvintele monosemantice. Cuvintele polisemantice. Pleonasmul. Tautologia și repetiția. Argoul și jargonul.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на лексичний аналіз; • дидактична гра слів; • диктант із творчими завданнями ; • твір-опис; • орфографічні вправи; • вправи на сповіщення плеонастичних конструкцій та паронімічних атракціонів ; • групова діяльність із вирішення завдань.
<ul style="list-style-type: none"> • знати, що таке мова; • розуміти взаємозв'язок між текстом, фразою, реченням, словом; • виявити типи речень (головне, підрядне); • встановити синтаксичні відношення у реченні • (координація та підпорядкування); 	<p>Поняття синтаксису (6 годин) Промова. Взаємозв'язок тексту, фрази, речення, слова. Види речень (актуалізація). Головне та підрядне речення. Головне та підрядне речення. Сурядні та підрядні відношення в реченні та в словосполученні; / Noțiuni de sintaxă (6 ore) Discursul. Relația text, frază, propoziție, cuvânt. Tipuri de propoziții (actualizare).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на виявлення типів речень; • орфографічний диктант; • командна діяльність.

	<p>Propoziția principală și propoziția secundară.</p> <p>Propoziția regentă și propoziția subordonată. Raporturile de coordonare și cele de subordonare în propoziție și în frază;</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • використовувати їх за правилами синтаксису; • знати, що таке фраза; • встановити синтаксичні відношення у реченні; • визначити згинання, з'єднання та зіставлення; • правильно використовувати засоби реалізації синтаксичних відношень у реченні; • дотримуватися теми, інтонації та паузи; • правильно використовувати діалог, пряму та непряму мову, випадкові слова та конструкції, звертання в усному та письмовому спілкуванні. • дотримуватися відповідних розділових знаків; • розуміти, що таке фраза; • визначити речення в тексті; • складати речення; • використовувати їх в усному та письмовому спілкуванні; • знати та відрізнити дієслівний присудок від іменного; • знати правила; • уникати домовленості за значенням та домовленості за притяганням. 	<p>Фраза (3 год.) Синтаксичні відношення у фразі (взаємозалежність, координація та підпорядкування). Засоби досягнення синтаксичних зв'язків (флексія, сполучення, зіставлення, тема, позначення та пауза) Синтаксис фрази. / Fraza (3 ore) Relațiile șintactice în frază (interdependență, coordonare și subordonare). Mijloacele de realizare a relațiilor șintactice (flexiunea, joncțiunea, juxtapunerea, topica, inotația și pauza)</p> <p>Присудок і предикативне підрядне речення. (6 годин) Дієслівний та іменний присудок (актуалізація). Проблеми узгодження. (узгодження за наслідком і за тяжінням). Предикативне підрядне речення. / Sintaxa frazei. Predicatul și propoziția subordonată predicativă. (6 ore) Predicatul verbal și predicatul nominal (actualizare). Problemele ale acordului (acordul după înțeles și acordul prin atracție). Propoziția subordonată predicativă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • синтаксичні і вправи; • орфографічний диктант; • діяльність у парах; • композиція-міркування; • оціночний тест. • синтаксичні вправи; • орфографічні диктанти; • вибіркові диктанти; • діяльність у парах; • композиції з заданим початком; • групова діяльність; • оціночний тест.

<p>для ідентифікації підмета;</p> <ul style="list-style-type: none"> • виявити підрядне речення; • використовувати в спілкуванні суб'єктивного підлеглого; • знати природу підрядного елемента; • визначити семантичну або синтаксичну недостатність неповного головного речення. 	<p>Підмет і підрядне речення. (4 години) Підмет (актуалізація). Невизначений підмет (прикладний). Підметове підрядне речення. Регентний елемент суб'єктивного речення.</p> <p>Неповне головне речення. (1 година) / <i>Subiectul și propoziția subordonată subiectivă.</i> (4 ore) Subiectul (actualizare). Subiectul nedeterminat (aplicativ). Propoziția subordonată subiectivă. Elementul regent al propoziției subiective. <i>Propoziția principală insuficientă.</i> (1 oră)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на виявлення підмета та суб'єктивного підрядного речення; • синтаксичні вправи; • вибіркові диктанти; • рольова гра; • творчі виставки.
<ul style="list-style-type: none"> • скласти речення з таким типом підрядних; • розрізнити в межах речення означальне підрядне речення; • використовувати їх в усному та письмовому спілкуванні; • правильно використовувати вставні елементи та розділові знаки. 	<p>Означення та підрядне означальне речення. (6 годин) Означення (актуалізація). Складнопідрядне означальне речення. Правильне вживання відносного займенника, що з'єднує означальне підрядне речення. / <i>Atributul și propoziția subordonată atributivă.</i> (6 ore) Atributul (actualizare). Propoziția subordonată atributivă. Utilizarea corectă a pronumelui relativ care introduce propoziția subordonată atributivă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на виявлення означення та означального підрядного речення; • синтаксичні вправи; • вибіркові диктанти; • рольова гра; • твір-опис.
<ul style="list-style-type: none"> • знати, що таке пряме доповнення; • визначити прямий додаток у підрядному реченні. • складати речення з цим типом підрядних; • правильно використовувати елементи підрядного речення; • поважати тему та розділові знаки; • використовувати його належним чином у спілкуванні. 	<p>Прямий додаток та складнопідрядне з'ясувальне речення. (6 годин) Прямий додаток (актуалізація). Складнопідрядне з'ясувальне речення.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи для повідомлення про подвоєння прямого та непрямого додатка; • групова діяльність із вирішення завдань; • розповідна композиція; • тест на вибір

<ul style="list-style-type: none"> • виявити непрямі додатки; • визначити в межах речення непрямий доповнюючий підрядний компонент; • використовувати відповідне непряме підрядне речення в усній та письмовій комунікації; <ul style="list-style-type: none"> • правильно використовувати елементи речень, розділові знаки; • будувати речення з таким типом підрядних. 	<p>Непрямий додаток та складнопідрядне з'ясувальне речення. (6 годин) Непрямий додаток (оновлення). Складнопідрядне з'ясувальне речення. / <i>Complementul direct și propoziția subordonată completivă directă. (6 ore)</i> Complementul direct (actualizare). Propoziția subordonată completivă directă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вправи на виявлення непрямого додатка та непрямого підрядного речення; • орфографічні вправи; • розповідна композиція; <ul style="list-style-type: none"> • вибірковий диктант.
<ul style="list-style-type: none"> • розрізняти типи непрямих додатків; • складати речення з усіма типами обставинних підрядних; • правильно використовувати елементи взаємозв'язку та розділові знаки; • знати тему речень, підпорядкованих обставинам; • використовувати належним чином усі типи підрядних речень в усному та письмовому спілкуванні. 	<p>Обставина та складнопідрядні обставинні речення. (6 годин) Складнопідрядні обставинні речення (місця, часу, способу дії, причини, мети, умови, допусту, наслідку. (актуалізація). Обставинні складнопідрядні речення місця, часу, способу дії, причини, мети. Складнопідрядне речення умови. Складнопідрядне речення допусту. / <i>Complementul indirect și propoziția subordonată completivă indirectă. (6 ore)</i> Complementul indirect (actualizare). Propoziția subordonată completivă indirectă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • синтаксичні і вправи; • колективна робота; • тести на оцінку знань; • твір-опис за планом; • фронтальна діяльність.

Розподіл годин:

**Спілкування – 14 годин; мова – 50 годин;
контрольні роботи – 4 години; в наявності – 2 години.**

Соціокультурна лінія

Орієнтовна тематика	Прикладний аспект
Рідна мова – скарбниця нації	Мова – книга благородства народу
Географічне положення та природні багатства нашої держави.	Пишаюся тобою, Україно!
Державна символіка. Гімн. Прапор. Герб.	Кольори, значення та символи.
Культура і цивілізація.	Етнічне та культурне розмаїття
Народні звичаї, звичаї та традиції.	Дід розповідає... Чарівність зимових свят.

Мистецтво. Прекрасне в архітектурі, в живописі, в живописі, в театрі, літературі, кіно.	Ставлення до історичних пам'яток та символів. Класична та сучасна музика. Улюблені автори пісень і співаки. Відомі художники.
Моральні та загальнолюдські цінності.	Доброта, віра, відданість, любов, справедливість, людяність, мужність – безцінні цінності.
Світ професій.	Професія – золотий браслет.
Екологія та охорона навколишнього середовища	«Я вірю, що вічність народилася в селі» Лучіан Блага
ЗМІ та соціальні мережі.	ЗМІ майбутнього. Професія журналіста. Соціальні мережі: переваги та недоліки.
Етика та етикет спілкування.	Як ми поведимося в громадських місцях? Інтернет-етикет у наші дні.

Діяльнісна лінія (стратегічна)

Учень та учениця усвідомлює структуру, причину та мету своєї пізнавальної діяльності за програмою для 9 класу зі спілкування та мови (у 9 класі систематизуються та узагальнюються знання, уміння та навички щодо того, що закінчується курс вивчення граматики). Самостійно встановлює цілі своєї пізнавальної діяльності та забезпечує її реалізацію (прикладна), усвідомлює структуру своєї пізнавальної діяльності: логічно-мисливча діяльність - аналізує, порівнює, конкретизує, узагальнює, синтезує, експериментує, індуктивно та дедуктивно відкриває, робить висновки через аналогія, цінувати, сперечатися, сперечатися, критично оцінювати, толерантно боротися з дезінформацією. Дотримується норм і етики спілкування, норм літературної мови.